

Primorski dnevnik

Poštuna plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 50 lir

TRST, nedelja 23. maja 1965

Leto XXI. - Št. 121 (6099)

STEDO

Spominski tek ob 20-letnici osvoboditve

V trenutku, ko ves svet praznuje veliko obletnico zmagovitega zaključka borbe proti nacifašizmu, ni mogla ta pomembna priložnost mimo naše mladine. Tudi ona je v sebi občutila potrebo, da na slovesen in na njej lasten način proslavi praznik, ko so bile razbite suženjske verige, v katere so ljudstvo vklemlje najbolj mračnijaške sile našega stoletja. Naša mladina je za to priložnost sklenila na originalen način povezati ne samo vso mladino v Italiji, temveč tudi vse naše prebivalstvo, na način, ki je bil lasten našemu človeku, ko se je upri zatiralcu.

To je spominski tek, ki bo povezal vse slovenske kraje v naši deželi, od Kanalske doline do Miljskih hribov. Spominska palica, ki jo bodo naši mladinci nosili, bo vsebovala spominski pergament, ki bo poznejšim rodovom dokazoval, kako je znala slovenska mladina na dostojen način proslaviti ta veliki mejnik v svoji zgodovini.

S tekoni so povezane mnoge leteče manifestacije pri vsakem spomeniku padlim v krajih, kjer se bodo tekači poklonili predstavljajoč celotno skupnost vsega našega prebivalstva ter izrazili svojo hvalnost padlim junakom, ki so s svojo žrtvijo dosegli, da nas ne teži več moreče suženstvo, da smo svobodni ljudje, ki si sami kujemo svojo usodo.

Kraji, kjer bo spominska palica prenočevala, so nalašč izbrani izmed vseh, ki so najbolj trpeli ali ki še vedno čutijo posledice kolektivne blaznosti nacifašizma in ki so po drugi strani še vedno narodnostno ogroženi in zatorej še posebno dragi našim ljudem zaradi vedno odprte borbe proti nasilnemu ali prikritemu potlačevanju. Tu bo ne samo mladina, temveč vse prebivalstvo ponovno izpričalo svojo privrženost idealom pravičnosti, svoje prepričanje in neuničljivo vero v svetlejši dnevi ter obenem ogorčen protest ponovnim pokusom nasilja tam, kjer ga je bilo že preveč in da prepričani, da bi se tisti pogubni časi vrnil.

Ta idealni venec se bo sklenil v tisti naši Bazovici, kjer so prvi mučenci za svobodo našega ljudstva dali vzgled, ki je v naših srcih kot živ plamen in svetel opomin, da je v nas samih tista sila, ki nas lahko reši in obenem pot, po kateri mora naše ljudstvo hoditi zato, da si pribori ne tistega, kar so mu drugi milostno podarili, temveč kar si je s svojo krvjo zaslužilo.

Ni prvič, da stoji naša zamejska mladina ramo ob ramo, da skupno nastopa in da dokazuje svojo moč in svojo prisotnost. Toda lahko bi na prste prešteali take prilike. Zgodilo pa se je to vedno, ko se je čutila ogrožena, ko so bili postavljeni na tehtnico njeni skupni interesi, kot pripadnika narodnemu telesu, ki ga družijo globoko zakoreninjene vezi skupnega jezika, kulture in tradicij.

Ko stojimo pred sedanjim praznikom, se nam nehoti vsiljuje misel, ki je ne kaže podcenjevati, temveč resno razmisli. Gre za enotno široko platformo, nekaj najmanjši skupni imenovalec. To bi bila lahko osnova za ponovno, ne rečemo enotnost, ker se s to besedo lahko preveč spekulira ter delajo prezgodnje ocene in ker je to pojem, ki v manjšinski problematiki — vsaj za večino — še ni povsem razčiščen, ter je vir vse preveč pogostih nesporazumov, ki vodijo v nekoristna razdvajanja. Enotna platforma pa bi bila ne samo mogoča, temveč se pojavila kot zgodovinska nujnost, za katero mladina že sedaj odgovarja pred bodočnostjo, saj je tudi od nje odvisno kako se bodo stvari odvijale. V prihodnosti bo namreč prelahko zvržati krivdo na tiste, ki niso mogli ali niso znali razumeti zahtev svojega časa.

Zdi se nam, da je v naši mladini mnogo volje, da premosti težave, ki so povezane s časom, v katerem živimo, mimo političnih nasprotij, ki jih čas nujno rodi. Mislimo, da ne

gre le za voljo, temveč, da se globoko, skoro boleče čuti potreba po medsebojnem zblizanju. Faktorji, ki to zavirajo pa so bolj zunanji in niso produkt vsebine splošnih čustev naše mladine. Toda razvoj gre počasi. Preveč je še sil, ki bodisi v dobri veri to preprečujejo, bodisi da se jim to vsiljuje od zgoraj. Zdi se nam, da je mladina dovolj zrela in da so v njej zdrave sile, ki se bodo znale zagnati tudi proti toku, ker sta premočna v njih volja in trden namen, da se razbije čarni krog, v katerem se giblje in ki do onemoglosti samo utrjuje naše najbolj zdrave moči, ki tako ginevajo z obupom v srcih.

Spominski tek je ena takih manifestacij, ker se je porodila v istem duhu, ki je povezoval naše očete, da so se složno uprli in darovali svoje najdražje, svojo družinsko srečo, svoj mir in celo svoja življenja, da osvobodijo svoje ljudstvo.

Ta upor je dosegel svoj višek v narodnoosvobodilni, partizanski borbi, ko so se ramo ob ramo borili pri nas proti fašizmu in nacizmu pripadniki vseh treh narodnosti — slovenske, hrvatske in italijanske.

Kakor je bil takrat naš narod izpostavljen preganjanju ne glede na vero in politično barvo, tako se tudi mi sedaj združujemo v tej veliki manifestaciji ne da bi gledali na razlike, ki nas ločujejo, toda tako, da naša posamezna gledanja in ideali ali svetovni nazori ne trpijo. Naj bi bilo podobno tudi v prihodnosti. Časi so se res spremenili toda objektivni pogoji, v katerih živimo, nam še vedno kažejo, da borbe še ni konec, da še nismo dosegli tistega, za kar smo se borili, kar so nam svečano obljubili pred vso svetovno javnostjo. Saj se v spremenjenih razmerah asimilacija izjavlja z mirnimi sredstvi in se kot rak zajeda v naše telo ter je še bolj nevarna, ker je potujoča. Naša mladina to ve in se nevarnosti globoko zaveda. Zato hoče še enkrat strnjeno pokazati vsaj iskreno akcijsko enotnost, ko gre za obrambo neodtujljivih narodnih pravic.

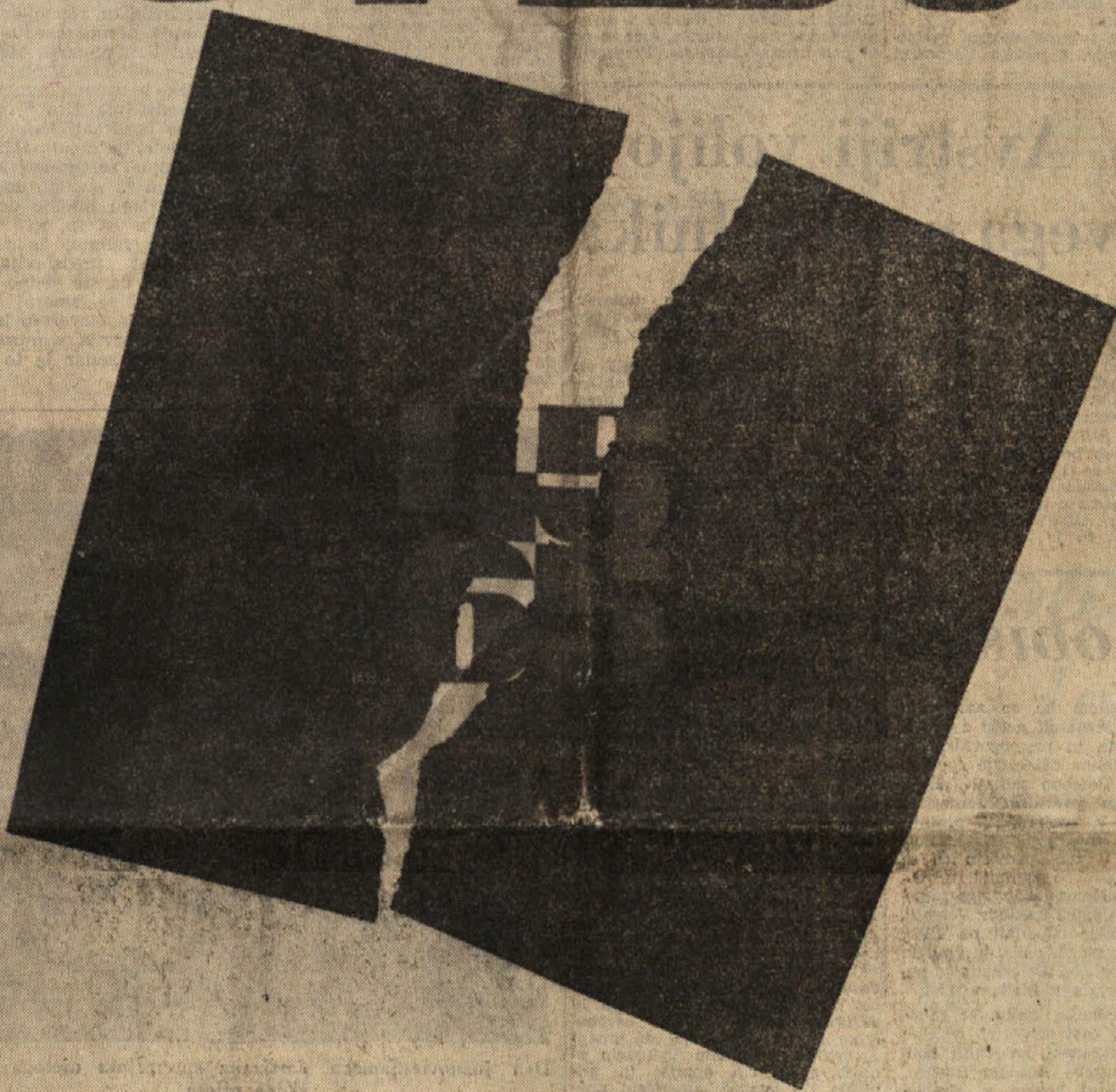
Toda naša globoka želja je, da bi se ob tem velikem mejniku postavili temelji za tisto široko enotnost, ki naj ji bo podlaga jezik in kultura, različni politični pogledi pa bodo pri tem stvarni in resni predmet diskusije in primerjave, da bo naša manjšina zaživela v skladu s svojimi tradicijami, kjer bodo različna mnenja in prepričanja stvarni predmet primerjave ob spoštovanju tujih mišljenj, ki se ne smejo enostransko zavracati. Taki pogoji bi nudili zdravo podlago za tisto medsebojno globoko občuteno težnjo po zblizanju, da bi zaživel kot sicer globoko razčlenjena, vendar pa v svojem bistvu zdrava sila. Tako bomo skupno kljubovali nevarnostim, v katere nas je spravilo kolo zgodovine. Vodilo in svetla luč pa nam so tisti ideali za katere so svoja življenja darovali vsi, katerih se te dni spominjamo v taki globoki enotnosti, kakršna je bila tista, ki je vodila njih in za katero so žrtvovali svoja življenja na oltar svobode.

JAN G.

Predsednika Berzanti in Smole

26.V.-30.V. STEDO

SPOMINSKI TEK DVAJSETLETNICE OSVOBODITVE

ZAKLJUČEN URADEN OBISK DEŽELNEGA ODBORA V SLOVENIJI

Pričetek konkretne razprave o vprašanjih kulturnega in gospodarskega sodelovanja

Delegacija si je včeraj ogledala Velenje in Bled
Tiskovna konferenca predsednika dežele Berzantija

Sinoči se je vrnila v Trst delegacija deželne vlade Furlanije Julijske krajine, ki si je včeraj ogledala Velenje in Bled. Na Bledu je imel predsednik Berzanti v hotelu "Toplice" tiskovno konferenco, na kateri je dal naslednje izjave:

«Dovolite mi, da najprej v imenu vse delegacije izrazim občuteno zahvalo za izredno gostoljubnost, katere smo bili deležni v teh dveh dneh. To gostoljubnost tolmačim kot dejanje prijateljskega in simpatičnega odnosa do prebivalcev, ki jih predstavljamo. Lahko rečem, da so se pričeli odlični stiki med slovensko republiko in mlado avtonomno deželo, ki bo čez nekaj dni proslavila prvo leto svojega obstoja.

Dežela se zaveda svoje vloge, ki jo ima tudi glede odnosov z bližnjimi narodi in je prišla s konkretnimi pobudami na tem področju, čeprav se sedaj ukvarja s težavnim delom lastne organizacije. S strani slovenske republike se težavnim delom lastne organizacije. S strani slovenske republike se težavnim delom lastne organizacije.

Ta obisk je v celoti potrdil oziroma prijateljskega odnosa med obema deželama v okviru širših koristnih odnosov, ki obstajajo med našima dvema državama. Ob zaključku želimo izraziti prepričanje, da bo

Pomembnost dveh obiskov

Pretekli teden je bil še prav posebno pomemben za naše mejno področje, za slovensko narodnostno skupino v Italiji, italijansko v Jugoslavijo in za odnose med deželo Furlanijo-Julijsko krajino in Socialistično republiko Slovenijo. V tem tednu je obiskala Trst, Gorico in Beneško Slovenijo delegacija Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije pod vodstvom Vide Tomšič, člani deželnega odbora Furlanije-Julijske krajine pa so na čelu s predsednikom dr. Berzantijem obiskali Ljubljano in druge kraje Slovenije.

Ni potrebno posebej dokazovati, da je obisk iz mejnega področja ene države enakemu področju sosedne države že sam po sebi znamenje dobrih odnosov, znamenje boljšanja teh odnosov in priložnost za njihovo utrjevanje. Ob takih obiskih se po navadi razčiščujejo razna politična vprašanja, izravnavajo različna gledanja in tako odstranjujejo ovire za večje medsebojno razumevanje, približujejo se stališča do raznih pobud, utrjuje se gospodarsko sodelovanje, skratka, vsak tak obisk je člen v verigi, ki veže obe sosedni državi, sosedni področji, pa še prav posebej. Na ta način se uresničujejo plemenite zamisli o povezovanju ljudstev ne glede na mejo, ki naj bi postajala čedalje manj to, kar smo pod tem pojmom navajeni razumeti — ostružna črta, ki loči ljudi tudi istega jezika. Gotovo je, da uresničevanje tako zamišljenega značaja meje odvzema še zadnje ostanke spornosti meje same. Zato ni težko ugotoviti, da taka meja utrjuje mir in ni težko narediti splošne sklepe o naštetih obiskih; da namreč služijo humanim in plemenitim namenom, prispevati k lažšanju življenja ljudem in k zagotovitvi njihove vedrejši prihodnosti.

V tem pogledu so bili v zadnjih desetih letih doseženi na italijansko-jugoslovanski meji veliki uspehi: od uvedbe malooobmejnega prometa do popolne gospodarske zveze in trgovske izmenjave ter do drugih koristnih dvostranskih sporazumov.

Danes želimo poudariti oba obiska, predvsem z vidika interesov slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Prvič zato, ker je bil obisk delegacije SZDL Slovenije namenjen manjšinski organizaciji — Slovenski kulturno gospodarski zvezi — in slovenski manjšini v Italiji, in drugič, ker so bile ob obisku deželnega odbora v Ljubljani izredne pomembne besede v zvezi z narodnostnimi manjšinami.

Ni nobena skrivnost, da se vedno pristevamo ravnanje z narodnostnimi manjšinami med nerazčiščena vprašanja med Italijo in Jugoslavijo. Kljub medsebojnemu obveznostim, ki jih vsebuje Poseben statut londonskega memoranduma, ki velja sicer za omejeni del ozemlja, kjer živi slovenska narodnostno italijanska narodna manjšina, moramo mi, pripadniki slovenske manjšine na Trškem, ugotovljati, da se pri nas življenjsko važni členi tega statuta ne izražajo.

Obisk delegacije SZDL Slovenije je pomemben še v več starih. Namenjen je bil Slovincem v Italiji in njihovim organizacijam brez geografske omejitve, torej trški, goriskim in beneškim Slovincem, s čimer je bilo nedvoumno potrjeno stališče, da je treba beneškim Slovincem priznati, da so Slovenci. S tem obiskom je bilo potrjeno tudi načelo, da je treba z vsemi pripadniki manjšine enako postopati ne glede na to, koliko jih je, koliko časa so že v mejah države in v kateri pokrajini bivajo.

Delegacija je prišla kljub omejenemu času v stik z velikim številom pripadnikov manjšine, kar je prav gotovo pripomoglo k razjasnitvam raznih stališč. Z doslednimi stališči in drugimi razgovori, je potrdila, da je matičnemu narodu pri srcu usoda celotne manjšine brez razlike.

V Ljubljani so prišli v stik s člani deželnega sveta Furlanije-Julijske krajine predstavniki italijanske manjšine v Sloveniji. Ta ti razgovori, skupaj z obiskom SZDL pri nas, utrjujejo upravičenost in dolžnost, da je do manjšine močno zainteresiran in moralno obvezan matični narod kot je v omenjeni izjavi dejal Janko Smole.

Oba obiska sta pomembna za našo narodno skupnost v Italiji. Obisk SZDL je Slovincem v Italiji vili poguma in pripomogel k optimističnim spoznanjem, obisk deželnega odbora v Ljubljani pa je vzbudil novega spenja v skoraj dveh milijard lir, da se omogoči

(Nadaljevanje na 2. strani)

BORIS RACE

SEJA VARNOSTNEGA SVETA V ZVEZI Z DOMINIKANSKO REPUBLIKO

V prejšnjem tednu

Resno opozorilo tajnika OZN U Tanta zaradi ignoriranja Združenih narodov

Sprejeta francoska resolucija, ki poziva, naj se začasno premirje spremeni v stalno General Imbert odklanja podaljšanje premirja - ZDA hočejo še dalje ignorirati OZN

Dogodki v Dominikanski republiki kažejo, da igrajo ZDA v tej republiki umazano politiko, ki se vedno bolj razkriva. Medtem ko predstavniki vlade v Washingtonu ponavljajo, da ima ameriška vojska ukaz naj bo strogo nevtalna in da je njena naloga »brniti red in mir«, kažejo dogodki prav nasprotno. Če generala Imberta slobodno krožijo po »varnostnem pasu« in se razmeščajo za napad na čete ustavne vlade. Če se Imbertovim četam posreči napredovati, takoj prepustijo Američanom zavzeto ozemlje. Ameriška vojska uporablja za oddaje zavzeto radijsko postajo v prestolnici. Poleg tega so ameriške čete pred dnevi med streljanjem ubile polkovnika Fernandez, ki je bil član ustavne vlade. Vse to kaže tudi na nekakšno usklajeno akcijo med ameriški vojniki in vojniki vojske junte. Sicer plačujejo vojske te junte z denarjem iz sklada organizacije »Zavezništvo za napredek« in so oboroženi z ameriškim orožjem.

V petek zvečer je stopil v veljavo sporazum o 24-urni prekinitvi ognja. General Imbert je zelo težko sprejel to prekinitev, ki naj po petdnevnih bojih omogoči, da po ulicah poberajo nad tisoč mrtvih in ranjenih. Poleg tega pravi general Imbert, da je sedaj »prepozno« za stalno premirje, kakor ga zahtevajo Združeni narodi. Dodal je, da bo izkoristil premirje za reorganizacijo svoje vojske, da nato izvede »končno ofenzivo« proti ustavni vojski v središču mesta.

ZDA so sploščata hoteli kar same zadušiti gibanje legalistov, pozneje pa so uvidele, da jim v ta namen najbolj služi general Imbert, ki so mu takoj dale na razpolago denarna sredstva in drugo podporo, tako da je ta general lahko zadovoljen s takim »nevtalencem«. V središču mesta je stanje težko. General Imbert je s pomočjo ameriške vojske prekinil legalistom dobavljanje vode, električne energije, plina in telefon, vendar pa poudarja ustavni predsednik polkovnik Caamano, da se bo boril do zadnjega. Spritno takega ameriškega ravnanja je »čliska« vlada v petek zvečer ostro protestirala pri ameriški vladi. Hkrati je začela diplomatsko akcijo za priznanje Caamano-ve vlade.

Na seji Varnostnega sveta OZN je večina zavrnila sovjetsko resolucijo, ki obsoja ameriški napad na Dominikansko republiko in zahteva umik ameriških čet. U Tanta je poslal po nalogu Varnostnega sveta v dominikansko prestolnico svojega osebnega predstavnika, kateremu je uspelo doseči sporazum za 24-urno prekinitev ognja in se sedaj trudi, da bi dosegel daljše in trajno premirje v pričakovanju dokončnega sporazuma. Vendar pa je sedaj malo verjetno, da bo Imbert privolil v premirje, ker ga ZDA vedno bolj odkrito podpirajo.

Ameriška vojska intervencija v Dominikanski republiko vedno bolj potrjuje, da ameriške avanture v Vietnamu, v Kongo in drugod niso osamljene dejanja, temveč so sestavni del širšega ameriškega političnega načrta, ki se kaže v vedno odkritih napadih na majhne neodvisne države. Ameriška teza, s katero hočejo opravičiti napad na Dominikansko republiko, povzroča vedno večjo zaskrbljenost, kajti ZDA ne dopuščajo majhnim državam na ameriški polobli možnosti, da same izbirajo notranjo ureditev, ki jim najbolj prija, če ta ureditev ni po volji ZDA in v skladu z njihovimi političnimi in gospodarskimi interesi. Pri tej svoji politiki je ameriška vlada gluha za načela ustanovne listine Združenih narodov in pozna samo silo, kadar so ogroženi njeni monopolistični interesi.

Volitve v Belgiji

BRUSELJ, 22. — Danes se je v Belgiji zaključila volilna kampanja za poslanske volitve. Jutri bo oddalo na volitve približno 6 milijonov volivcev, da izvolijo 212 poslancev in 106 senatorjev. Drugi 72 senatorjev izberejo pokrajinski sveti. Novi parlament bo prevzel tudi funkcije ustavodajne skupščine. Moral bo namreč odobriti reformo ustave, ki je v veljavi od leta 1830 in glede katere sta se stranki sedanje koalicijske (krščanski socialisti in socialisti) sporazumeli. Za volitve so postavljene štiri liste krščansko socialna, socialistična, komunistična in liberalna. Predložena je bila tudi lista »Volksunie«, ki je desničarska flamška struja. Volitve se bodo začele ob 8. uri in se bodo zaključile ob 14. uri. Dokončni izidi bodo znani v ponedeljek.

Ene glavnih nalog novega parlamenta bo tudi rešiti ostre spore med Flandrijo in Valonijo. Takolimenovani »jezikovni zakoni«, ki jih je odobril zadnji parlament, so samo delno zadovoljili flamsko večino, medtem ko je valonska manjšina odločno protestirala proti njim.

NEW YORK, 22. — Glavni tajnik OZN U Tanta je odpovedal svoj obisk v Kanadi zaradi današnje seje Varnostnega sveta v zvezi z Dominikansko republiko. Zato so v New Yorku objavili pismo, ki jo je imel U Tanta prebrati na univerzi v Kingstonu. Poslanica poudarja, da mora Organizacija združenih narodov znova postati glavni organizem za ohranitev mira.

Na današnji seji so glasovali o urugvajski resoluciji, ki poziva vse države, naj ne nudijo vojaške pomoči eni ali drugi strani, da se je izkazalo, da sedaj ni mogoče sporazum o bistvu, in zato je potrebno zaključiti debato vsaj začasno, s tem da se jasno poudari, da je Varnostni svet odločen doseči spoštovanje premirja. Dalje je francoski delegat poudaril, da bi moralo dominikansko ljudstvo imeti v prihodnosti možnost, da demokratično izbere svojo vlado.

Ameriški delegat Stevenson je tedaj izjavil, da čete ZDA in OAD nadzorujejo dohode v severnozhodnih predelih mesta, kjer so čet polkovnika Caamana. Prepredili

bodo, da bi Imbertove sile napadle ta predel mesta. Ko se je seja nadaljevala, je Varnostni svet odobril francosko resolucijo, ki zahteva naj se začasno premirje spremeni v stalno. Za resolucijo je glasovalo deset delegatov, ZDA pa so se vzdržale. Med debato je tajnik OZN U Tanta izjavil, da je dobil od svojega predstavnika Mayobreja sporočilo, da je polkovnik Caamano pripravljen podaljšati premirje, medtem ko se general Imbert temu upira. Imbert je resno prekršil premirje in je okrepil svoje enote na področju vladne palače. Vendar pa so ameriški predstavniki v Dominikanski republiki zagotovili, da ni noben vojak ene in druge strani prekršil »varnostnega pasu«.

Sovjetski delegat Fedorenko je obtožil generala Imberta, da je agent ameriškega imperializma, in je pozval Varnostni svet, naj zahteva umik ameriških čet. Ameriški delegat je izjavil, da ne more podpreti francoskega predloga, ker sploh ne omenja Organizacije ameriških držav. Dejtal je, da bo na prihodnji seji Varnostnega sveta, ki je določena za ponedeljek zvečer, zahteval, naj se glasuje o ameriški resoluciji, ki podpre vlogo OZN v OAD.

Po preteku roka za premirje so se silili v prestolnici dominikanske republike znova strel. General Imbert pa je zatrjal, da ne misli začeti nove ofenzive in da ne bo obnovil sovražnosti, če ne bo izjavil, dokler bodo trajala pogajanja. Vendar pa si pridružuje svobodno odločitev na vsako ofenzivno nasprotno stran.

V Avstriji volijo novega predsednika

DUNAJ, 22. — Jutri bo približno 4.900.000 Avstrijev volilo novega predsednika republike kot naslednika dr. Adolfa Schaerfja, ki je umrl 18. februarja. Za volitev predsednika je udeležba na volitvah obvezna. Od 20. ure danes je prekinjeno prodajanje alkoholnih pijač.

Volitve se bodo začele jutri ob 8. uri in se bodo zaključile ob 21. uri. Za predsedniško mesto se potegujeta samo dva kandidata: bivši kancler Alfons Gorbach, ki ima 66 let in je kandidat demokristjanske stranke, in dunajski župan Franz Jonas, ki ima 65 let in je kandidat socialistične stranke.

Od leta 1945 dalje so bili vsi avstrijski predsedniki republike socialisti, kakor so bili vsi predsedniki vlade člani ljudske stranke.

Mandat predsednika republike traja šest let. Rezultat volitev se pričakuje za jutri zvečer. Leta 1963, ko je bil Schaerf ponovno izvoljen za predsednika republike, je dobil 2.470.000 glasov, bivši kancler Raab pa 1.800.000 glasov.

Na zasebnem kosilu, ki ga je priredil v čast delegaciji deželne vlade italijanski generalni konzul v Zagrebu Antonio Restivo, je generalni konzul v zdravici omenil tudi nekatera zanimiva vprašanja. Tako je polemiziral z dopisnikom »Politike« Barbljem in njegovim člankom posvečenim deželni, češ da so manjšine samo eden od elementov prečutih vprašanj in da niso osnovna značilnost, zaradi katere ima dežela Furianja - Julijska krajina poseben statut. Istočasno pa je tudi poudaril, da je to vprašanje izredno važno, in da je predvsem važno, da se tega vprašanja zavemo, ter da obstaja objektivno razumevanje in volja za reševanje. Italijanski generalni konzul je poudaril, da ta volja obstoji in se bodo torej tudi manjšinska vprašanja rešila v okviru reševanja ostalih problemov. Predsednik izvršnega sveta Smole pa je v svoji zdravici ponovno zelo obširno govoril o manjšinskih vprašanjih, na katere gleda predvsem kot na aspekt medsebojnih človeških odnosov in kot na sestavni del zmage načel humanizma.

B. S.

Nova ojačenja ZDA v Južnem Vietnamu

WASHINGTON, 22. — V pristojnih krogih so javili, da bodo število ameriških čet v Južnem Vietnamu, ki znaša zdaj 48.000 mož, postopoma zvišali na 75.000 mož. Ameriški letalski in današnji bombardirala Severni Vietnam, 90 letal je bombardiralo kraje oddaljene 80 kilometrov od Hanoja. Petdeset kilometrov severno od Sajgona pa so čete osvobodilne vojske zadale hude udarce saljonski vojski. V Moskvi je predstavnik južnovietnamske narodnoosvobodilne fronte Dang Minh izjavil, da narodnoosvobodilna vojska nadzoruje sedaj štiri petine južnovietnamskega ozemlja. Na 14 milijonov prebivalcev Južnega Vietnama priznava 10 milijonov vrhovno oblast osvobodilne fronte. Dodal je, da imajo Američani v Južnem Vietnamu enajst pomorskih oporišč in približno 170 letališč. Američani uporabljajo vse vrste konvencionalnega orožja in grozijo tudi, da bodo uporabljali jedrsko orožje. Toda to se verjetno ne bo zgodilo, ker se Washington zaveda, da bi nekaj takega pripeljalo do uničenja same Amerike. Na koncu je izjavil, da osvobodilna vojska ni sama v svoji borbi in da dobiva tudi vojaško pomoč od vseh socialističnih držav.

Gromikovo zaključil obisk v Turčiji

ANKARA, 22. — Uradno sporočilo o Gromikovem obisku v Ankari poudarja, da se je treba izogniti vsakemu poslabšanju položaja v zvezi s Ciprom. Sporočilo dodaja, da sta se sovjetska in turška vlada sporazumeli, da je potrebno prizadevati se za izboljšanje položaja na svetu, in potrebo miru in sodelovanja. Sovjetska zveza in Turčija sta pripravljene prispevati k sporazumu za splošno in popolno razorožitev pod učinkovitim mednarodnim nadzorom. Predsednik turške vlade U. Guplu je sprejel vabilo, naj obišče Sovjetsko zvezo.

Prve čestitke Titu za 73. rojstni dan

Tito obišče CSSR 2. junija t. l.

BEOGRAD, 22. — Na vabilo predsednika Češkoslovaške socialistične republike in prvega tajnika CK komunistične partije Češkoslovaške Antonina Novotnyja bo predsednik republike in generalni tajnik Zveze komunistov Jugoslavije maršal Tito s soprogom od 2. do 8. junija uradno obiskal Češkoslovaško.

Predsedniku republike so danes med prvimi čestitkami za 73. rojstni dan pili. Med njimi je bilo okoli 250 pionirjev in pionirk iz raznih krajev države. Predsednik Tito je v navdušenjem pozdravil najmlajše Jugoslovane in dejal: »Mi starejši, razumemo se, gremo s časom in včasih se dogodi, da nekateri med nami nimajo dovolj razumevanja za to, kar prihaja. Toda mi želimo, da vi gojite tisto, kar predstavlja trajne vrednosti, da ste vedno resnično ljubni, da se zmeraj globoko zavedate, da človeštvo lahko živi in se razvija v miru, in da ste hrabri, kadar je to potrebno.«

Dva južnovietnamska partizana spremljata ujetega ameriškega pilota

ŠPORTŠPORT

DANES OB 16. URI V MARIANU

Kvalifikacijska tekma med Juventino in Cornom

Ker se je prejšnjo nedeljo kvalifikacijska tekma za napredovanje med ekipama Juventino iz Standarde in Cornu iz Corna di Rosazzo, zaključila kljub podaljškom z neodločenim rezultatom, bodo danes popoldne srečanje zopet na igrišču v Marianu. Začetek tekme ob 16. uri.

Nogometaši Juventine naj se za odhod zberejo točno ob 14.30 na gu. v Standarde. Prijelejo naj naslednji igralci: Marson, Paskulin, Roso, len, Močlinik, Pula, Monaco, Tabaj, Klavčič, Bizaj, Petijan, Batistič, Marko in Tonino.

NOGOMET

BUSTO ARSIZIO, 22. — Jutrišnja tekma 15. povratnega kola B lige Pro Patria Tristina bo sodil Vitullo, stranske sodnika pa bosta Capitani in Gardella. V Busto Arsižio so odstopovalni naslednji igralci: Collovatti, Cattonar, Dario, Pez, Varglien, Scala, Orlando, Isipiro, Bernasconi, Novelli, Gentili, Scotti in Ferrara.

KOŠARKA

PRAGA, 22. — V tekmi za košarkarski pokal narodov je češkoslovska reprezentanca premagala nočjo italijansko 78:68 (41:30).

TELOVADBA

SOFIA, 22. — Olimpijska zmagovalka Čelnja Vera Časlavska je danes osvojila naslov evropske prvakinja v orodni telovadbi.

LESTVICA

1. VERA ČASLAVSKA (CSSR) 38,899 točk
2. Larisa Latinina (SZ) 38,198
3. Birgit Radochica (Vzh. Nemč.) 37,986
4. Larisa Petrik (SZ) 37,665
5. Maria Karača (Bol.) 37,632
6. Anika Ducza (Madž.) 37,199

RADIO VELE RAZVIDA

NEDELJA 23. MAJA

Radio Trst A

8.00 Kolodaj; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Maša; 9.50 Godalni orkestri; 10.10 Komorni zbor ljubljanske RTV; koncert smuči registrirani v »Kulturnem domu« v Trstu; 10.15 »Kroka«; 11.00 Yvette Horne; 11.15 »Kroka«; 11.30 »Kroka«; 11.45 »Kroka«; 11.50 »Kroka«; 12.00 »Kroka«; 12.15 »Kroka«; 12.30 »Kroka«; 12.45 »Kroka«; 12.50 »Kroka«; 13.00 »Kroka«; 13.15 »Kroka«; 13.30 »Kroka«; 13.45 »Kroka«; 13.50 »Kroka«; 14.00 »Kroka«; 14.15 »Kroka«; 14.30 »Kroka«; 14.45 »Kroka«; 14.50 »Kroka«; 15.00 »Kroka«; 15.15 »Kroka«; 15.30 »Kroka«; 15.45 »Kroka«; 15.50 »Kroka«; 16.00 »Kroka«; 16.15 »Kroka«; 16.30 »Kroka«; 16.45 »Kroka«; 16.50 »Kroka«; 17.00 »Kroka«; 17.15 »Kroka«; 17.30 »Kroka«; 17.45 »Kroka«; 17.50 »Kroka«; 18.00 »Kroka«; 18.15 »Kroka«; 18.30 »Kroka«; 18.45 »Kroka«; 18.50 »Kroka«; 19.00 »Kroka«; 19.15 »Kroka«; 19.30 »Kroka«; 19.45 »Kroka«; 19.50 »Kroka«; 20.00 »Kroka«; 20.15 »Kroka«; 20.30 »Kroka«; 20.45 »Kroka«; 20.50 »Kroka«; 21.00 »Kroka«; 21.15 »Kroka«; 21.30 »Kroka«; 21.45 »Kroka«; 21.50 »Kroka«; 22.00 »Kroka«; 22.15 »Kroka«; 22.30 »Kroka«; 22.45 »Kroka«; 22.50 »Kroka«.

PONEDELJEK 24. MAJA

Radio Trst A

7.00 Kolodaj; 7.30 Jutranja glasba in kolodaj; 11.30 Sopek slovenskih pesmi; 11.45 Promenadni koncert; 12.15 Iz slov. folklorne; 12.45 Za vsakogar nekaj; 13.30 Instrumentalni solisti; 17.00 Ansambel harmonikarjev; 17.30 Lepo pisanje; 17.35 Pesem in ples; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 18.30 Pianista Tatjana Uršič; 18.50 Vojaške pesmi iz prve svetovne vojne; 19.15 Plošče za vas; 22.00 Quiz oddaja; 19.45 Novosti lahke glasbe; 20.10 Pedesetletnica vstopa Italije v prvo svetovno vojno; 21.30 Orkester Paul Weston; 22.00 G. Puccini: »Sestra Angelika«; opera;

Trst

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.30 Blagi Martin; 22.00 1955; 13.45 Scipio Slapater: »Passato ribelle«; 14.35 Vojaška godba.

Koper

7.15 Jutranja glasba; 8.00 Pisana glasba; 8.40 Prenos RL; 12.00 in 12.55 Glasba po željah; 13.40 Operna glasba; 15.00 Plošče; 15.15 »Kroka«; 15.30 »Kroka«; 15.45 »Kroka«; 15.50 »Kroka«; 16.00 »Kroka«; 16.15 »Kroka«; 16.30 »Kroka«; 16.45 »Kroka«; 16.50 »Kroka«; 17.00 »Kroka«; 17.15 »Kroka«; 17.30 »Kroka«; 17.45 »Kroka«; 17.50 »Kroka«; 18.00 »Kroka«; 18.15 »Kroka«; 18.30 »Kroka«; 18.45 »Kroka«; 18.50 »Kroka«; 19.00 »Kroka«; 19.15 »Kroka«; 19.30 »Kroka«; 19.45 »Kroka«; 19.50 »Kroka«; 20.00 »Kroka«; 20.15 »Kroka«; 20.30 »Kroka«; 20.45 »Kroka«; 20.50 »Kroka«; 21.00 »Kroka«; 21.15 »Kroka«; 21.30 »Kroka«; 21.45 »Kroka«; 21.50 »Kroka«; 22.00 »Kroka«; 22.15 »Kroka«; 22.30 »Kroka«; 22.45 »Kroka«; 22.50 »Kroka«.

Nacionalni program

8.30 Jutranji pozdrav; 9.45 Plošče; 10.00 Operna antologija; 10.30 »Kroka«; 11.30 »Kroka«; 11.45 »Kroka«; 11.50 »Kroka«; 12.00 »Kroka«; 12.15 »Kroka«; 12.30 »Kroka«; 12.45 »Kroka«; 12.50 »Kroka«; 13.00 »Kroka«; 13.15 »Kroka«; 13.30 »Kroka«; 13.45 »Kroka«; 13.50 »Kroka«; 14.00 »Kroka«; 14.15 »Kroka«; 14.30 »Kroka«; 14.45 »Kroka«; 14.50 »Kroka«; 15.00 »Kroka«; 15.15 »Kroka«; 15.30 »Kroka«; 15.45 »Kroka«; 15.50 »Kroka«; 16.00 »Kroka«; 16.15 »Kroka«; 16.30 »Kroka«; 16.45 »Kroka«; 16.50 »Kroka«; 17.00 »Kroka«; 17.15 »Kroka«; 17.30 »Kroka«; 17.45 »Kroka«; 17.50 »Kroka«; 18.00 »Kroka«; 18.15 »Kroka«; 18.30 »Kroka«; 18.45 »Kroka«; 18.50 »Kroka«; 19.00 »Kroka«; 19.15 »Kroka«; 19.30 »Kroka«; 19.45 »Kroka«; 19.50 »Kroka«; 20.00 »Kroka«; 20.15 »Kroka«; 20.30 »Kroka«; 20.45 »Kroka«; 20.50 »Kroka«; 21.00 »Kroka«; 21.15 »Kroka«; 21.30 »Kroka«; 21.45 »Kroka«; 21.50 »Kroka«; 22.00 »Kroka«; 22.15 »Kroka«; 22.30 »Kroka«; 22.45 »Kroka«; 22.50 »Kroka«.

II. program

7.45 Jutranja glasba; 8.40 Ital. narodni plesi; 9.00 Oddaja za ženske; 9.35 in 10.35 Oddajali smo; 11.30 Po dnevnih vesteh Giro d'Italia; 11.35 Pevci; 12.00 Sportna prognoza; 13.30 Dnevne vesti in Giro d'Italia; 14.30 Giro d'Italia; 14.35 Teden aktualnosti; 14.45 Ital. panorame; med 15.00 in 16.45 Giro d'Italia; 16.15 Klakson; 17.00 Glasba in sport; 18.35 Vsi izbranci; 19.50 Giro d'Italia; 21.00 Sportna nedelja; 21.40 Pevski prve svetovne vojne.

III. program

16.30 Nislenove skladbe; 17.10 A. De Stefani: »Il calzaio di Messina«; 19.00 Haydnove skladbe; 19.15 Angleška kultura; 19.30 Koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Bonporti in Tassarini; 21.20 Prokofjev »Semjon Kotko«.

Slovenija

8.00 Mladinska igra: A. Marodič: Nenavaden igra; 8.40 Skladbe za mladino; 9.05 Naši poslušalci čestitajo; 10.00 Se pomnite, tovariši...; A. Kovac: Odločite orožje; 10.30 Pesmi borbe in dela; 10.40 Lahke glasbe; 11.00 Turistični napotki; 11.40 Nedeljska reportaža; 12.05 Naši poslušalci čestitajo; 13.30 Za našo vas; 15.30 Narodna glasba; 14.00 V svetu opernih melodij; 15.05 Melodije; 16.00 Nedeljska sportna prognoza; 16.05 Glasbene razglednice; 20.00 Naši nedeljski sestanki; 21.30 Blaž Arnič: Zapeljivost; 22.10 V plesnem ritmu; 23.05 »Nekaj je bilo...«; Ulica pri skladatelju Emilu Adamcu; Goljmiru Kreku in Antonu Lajovu.

Ital. televizija

10.15 Kmetijska oddaja; 11.45 »La scoperta del regno« - 4. nadaljevanje; 15.30 Giro d'Italia; 19.30 Spored za najmlajše; 18.30 TV zveza; »Sposmnika slikav«; 19.00 Dnevnik; 19.10 Turistični napotki; 19.15 »Kroka«; 19.20 »Kroka«; 19.30 »Kroka«; 19.40 »Kroka«; 19.50 »Kroka«; 20.00 »Kroka«; 20.10 »Kroka«; 20.20 »Kroka«; 20.30 »Kroka«; 20.40 »Kroka«; 20.50 »Kroka«; 21.00 »Kroka«; 21.10 »Kroka«; 21.20 »Kroka«; 21.30 »Kroka«; 21.40 »Kroka«; 21.50 »Kroka«; 22.00 »Kroka«; 22.10 »Kroka«; 22.20 »Kroka«; 22.30 »Kroka«; 22.40 »Kroka«; 22.50 »Kroka«.

II. kanal

18.00 Rossinijeva »Petite Messe Solennelle«; 21.00 Dnevnik; 21.15 »Potovanje v Nemčijo«; 22.15 Kvar tet Cetra.

III. kanal

10.00 Kmetijska oddaja; 10.45 Na krko, na krko; 11.30 Gozdni čuvaj - film; Sportno popoldne; 18.00 V nedeljo ob šestih - mladinska oddaja; 19.00 Dr. Kildare - film; 20.00 Dnevnik; 20.45 Vabilo na quiz; 22.00 Poročila.

PONEDELJEK, 24. maja

11.40 TV v šoli; 11.50 »Kroka«; 12.00 »Kroka«; 12.10 »Kroka«; 12.20 »Kroka«; 12.30 »Kroka«; 12.40 »Kroka«; 12.50 »Kroka«; 13.00 »Kroka«; 13.10 »Kroka«; 13.20 »Kroka«; 13.30 »Kroka«; 13.40 »Kroka«; 13.50 »Kroka«; 14.00 »Kroka«; 14.10 »Kroka«; 14.20 »Kroka«; 14.30 »Kroka«; 14.40 »Kroka«; 14.50 »Kroka«; 15.00 »Kroka«; 15.10 »Kroka«; 15.20 »Kroka«; 15.30 »Kroka«; 15.40 »Kroka«; 15.50 »Kroka«; 16.00 »Kroka«; 16.10 »Kroka«; 16.20 »Kroka«; 16.30 »Kroka«; 16.40 »Kroka«; 16.50 »Kroka«; 17.00 »Kroka«; 17.10 »Kroka«; 17.20 »Kroka«; 17.30 »Kroka«; 17.40 »Kroka«; 17.50 »Kroka«; 18.00 »Kroka«; 18.10 »Kroka«; 18.20 »Kroka«; 18.30 »Kroka«; 18.40 »Kroka«; 18.50 »Kroka«; 19.00 »Kroka«; 19.10 »Kroka«; 19.20 »Kroka«; 19.30 »Kroka«; 19.40 »Kroka«; 19.50 »Kroka«; 20.00 »Kroka«; 20.10 »Kroka«; 20.20 »Kroka«; 20.30 »Kroka«; 20.40 »Kroka«; 20.50 »Kroka«; 21.00 »Kroka«; 21.10 »Kroka«; 21.20 »Kroka«; 21.30 »Kroka«; 21.40 »Kroka«; 21.50 »Kroka«; 22.00 »Kroka«; 22.10 »Kroka«; 22.20 »Kroka«; 22.30 »Kroka«; 22.40 »Kroka«; 22.50 »Kroka«.

II. kanal

18.00 Rossinijeva »Petite Messe Solennelle«; 21.00 Dnevnik; 21.15 »Potovanje v Nemčijo«; 22.15 Kvar tet Cetra.

III. kanal

10.00 Kmetijska oddaja; 10.45 Na krko, na krko; 11.30 Gozdni čuvaj - film; Sportno popoldne; 18.00 V nedeljo ob šestih - mladinska oddaja; 19.00 Dr. Kildare - film; 20.00 Dnevnik; 20.45 Vabilo na quiz; 22.00 Poročila.

PONEDELJEK, 24. maja

11.40 TV v šoli; 11.50 »Kroka«; 12.00 »Kroka«; 12.10 »Kroka«; 12.20 »Kroka«; 12.30 »Kroka«; 12.40 »Kroka«; 12.50 »Kroka«; 13.00 »Kroka«; 13.10 »Kroka«; 13.20 »Kroka«; 13.30 »Kroka«; 13.40 »Kroka«; 13.50 »Kroka«; 14.00 »Kro

Tisti strašni dan v Borštu

Druga svetovna vojna je že davno minila, a ko pomislim nanjo, se mi vsi prizori prikazujejo, kot da bi bili posneti na filmskem traku; prav nobeden ne izostane. Trpljenja in gorja res ni mogoče pozabiti. Čeprav sem bila takrat še otrok, mi nihče ni mogel prikrivati vojnih strahot, ki so se dogajale okrog nas. Starejši ljudje so pred mano vedno dvoumno govorili, a ni pomagalo, otrok v svoji radovednosti, in takrat predvsem v strahu, vsemu prisluškuje in vse razume. Vedela sem, kako se borijo partizani v hribih, kakšne so njihove akcije, kako napreduje Rdeča armada, kako letijo mostovi v zrak, kako se Nemci umikajo.

Najbolj ponosna sem bila takrat, ko mi je stric dal listek z različnimi navodili, da bi ga ponesla v sosednje Rimanje. Prišli smo ga v rokav jopice in jaz sem ponosno odšla. Ko sem pošto izročila in sem se vračala proti domu, se mi je zdelo, da sem postala odrasel

človek.

Eden izmed najhujših dnevo v naši vasi je bil 10. januar 1945. Vsa narava je bila pokrita s snežno odejo, kar je pri nas redek zimski pojav. Otroci smo se tega veselili, toda veselja je bilo kmalu konec. Fašisti in Nemci so že navsezgodaj prihrumeli v vas in nas obkolili. V skupinah so hodili od hiše do hiše in nas nato vse spravili v vaško gostilno. Med nami ni bilo mladih moških; ti so bili v vojski ali skriti v bunkerjih. Vsi smo bili preplašeni; z grozo v srcu smo čakali, kakšna bo naša usoda. Drug drugemu smo molče gledali v oči in čakali. Naše oči so govorile. V trenutku sem skozi okno zagledala, kako sta dva fašista preganjala mojega strica, starega komaj dvajset let. Ranjen je bil v ramo in lice. Počasi mu je z lica carljala kri po jopi, sešiti iz vojaške odeje. Bil je blede obraz, a je hodil z dvignjeno glavo. Nato sem prav tako skozi okno videla vaščana, ki ga je fašist prijel za lase in ga nekajkrat zavrtel okrog sebe. Taki prizori so si sledili drug za drugim. Vse te ljudi so odpeljali v prvo nadstropje gostilne, kjer so jih mučili z električnim tokom. Oh, koliko so morali pretrpeti! Takoj nam je bilo jasno, da so odkrili kako skrivališče. V prvo nadstropje gostilne so odpeljali tudi moje nono, ki je morala prisostvovati mučenju svojega najmlajšega, še ranjenega sina. Od časa do časa je prihajal iz prvega nadstropja fašist in nam čital imena vaščanov, ki so bili že od vsega početka partizanski aktivisti. Teh ni bilo med nami. Zato je hotel vedeti za njihove žene, matere, očete ali otroke. Dobro, da je pri nas mnogo družin z istim primkom; ni redko, da je kar sedem-osem ljudi z istim imenom. Tako so jih naša imena v našo srečo zmedla. Mojega strica in tovariše so proti večeru odpeljali v koronejske zapore, nas pa so izpustili.

Naslednji dan smo izvedeli, kaj vse so počeli v vasi v času, ko so ras imeli zapre. Odkrili so bunker v hlevu pri moji noni. Tu je bila zelo važna oddajna postaja. Ko je moj stric videl, da preti nevarnost, je zbežal v senik in se skril v seno. Tam so ga našli in ranjenega odpeljali v gostilno. Dvema partizanoma, je uspelo zbežati, trije pa so padli. To so bili: komisar Vojko (proglasen za narodnega heroja), Žitomir in Stanko. Vojku je uspelo zbežati na polje, a tam ga je sovražna krogla smrtno zadela. Med fašisti in našimi fanti se je vnela borba. Izvedeli smo, da je padlo tudi nekaj fašistov; točnega števila ne bomo vedeli nikoli, ker so jih takoj odpeljali. Naše fante so vaščani na skrivaj pokopali na našem pokopališču.

Na vrata hleva, kjer je bil bunker, so fašisti zabodli dolg okrvavljen nož in nihče se ga ni smel dotakniti. Družina mojega nona ni smela do konca vojne vstopiti v hišo. Vse je bilo razdelano. Mojega strica so v Koroneju zveržili na mrtlo in ga nekaj dni pred koncem vojne sežgali v Rižarni. Eden prvih borcev Jugoslovanske armade, ki je prikorakal v vas konec aprila leta 1945 je snel okrvavljeni, tedaj že zarjaveli nož. Tako se je končala težka kalvarija naših ljudi v II. svetovni vojni.

To je bil majhen drobec trpljenja naših ljudi. Mi se s temi vrsticami ob 20-letnici uporiškega gibanja in zmage nad nacifašizmom in ključno 25 padlim borcem in 15 umrlih v taboriščih.

MERI PETAROS

PROFILI (Za razvedrilo)

Zdaj, ko se slovenstvo aktualizira, vstaja problem: »Kome če la manjema (kako naj ukretno) se profila?«

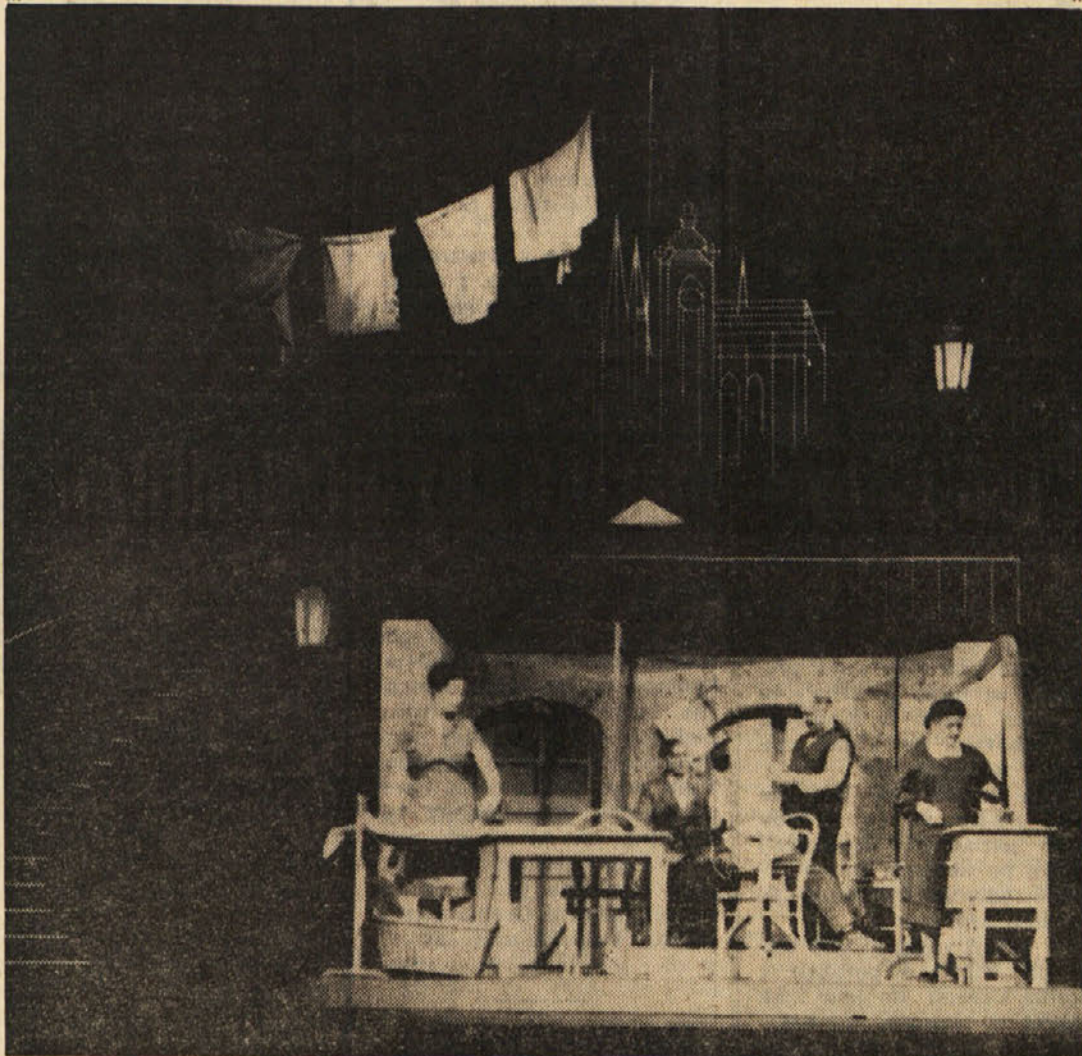
Ce se bomo inteligentno in emulativno, konstantno in studiozno, s progresivno konvergenco, brez prejedave, promptno proclinalno, s perspektivo, da produkcijamo kvalitativno in kvantitativno emulativno, naših kulturnih konitet, nas bodo naši etnični konvienti in konhabitanti v koekstenciji bolj in bolj valorizirali, videč, da nam prav ta specifična pacifična koekstencija dikira, brez kompleksov, dilem in sublimacij, sukcesivno globalno koordinacijo in adekvatno instrumentalizirano organizacijo naših vitalnih, materialnih in finančnih disponibilitet za kompletno subordinacijo naše eksistence prominencij tuje ekspresivnosti na raznih sektorjih lingvistične prosperitete.

Oni se bodo promptneje trankvilizirali spričo naše generalne koncilantnosti, če ne bomo vehementno insistirali na realizaciji naših etničnih pluralističnih konceptov in projektov z lastnim humusom in medijem in se ad oculis adaptiramo za definitivno sistematizacijo naše kulture v ambientu okcidentalnih, prevaletno romanskih lingvističnih afinitet.

Tako bodo slovenski individualni spiritualni profili vse gracioznejši, vsem simpatični in univerzalno dirigirani, brez negacij in amplifikacij, v grandiozno, sublimno eshatološko kategorijo: »De mortuis nil nisi bene« (»O mrtvih le vse dobro«).

ANDREJ BUDAL

MARIBORSKO GLEDALIŠČE - NAŠ GOST

Slovensko narodno gledališče iz Maribora se bo predstavilo tržiškemu občinstvu v sredo, četrtek in petek s česko komedijo »Tretja želja«, ki spada med najbolj uspele predstave zadnjih let v Mariboru. Češki komediograf Vratislav Blažek je s tenkim poslušom za vsakdanje probleme, ki morajo in utrjujejo modernega človeka, znal prikazati z veliko mero humorja brezpomembnost in brezplodnost človeškega egoizma, ki je, prepričan samemu sebi, nenasiten. Ansambel Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora je znal svoje občinstvo z izvrstno igrjo očarati. Brez dvoma bo to znal tudi v Trstu. — Na sliki prizor iz mariborske uprizoritve

FANTJE SE ZBIRAJO... (STARI IDRIJSKI REALČANI)

Ameriški častnik je poznal Vego z akademije ob uporabi logaritmov

Idrijčani so izkoristili cesarjevo sedemdesetletnico, da so si priborili realko. Pod fašizmom je moral kip Jurija Vego izginiti iz šole. Bivši realčani se snidejo ob žlikrofih 5. in 6. junija

V nobenem slovenskem mestu ni bila tako živa zahteva po srednji šoli, kakor v rudarski Idriji. Najstarejša vloga ki je zahtevala v Idriji srednjo šolo, je bila poslana na Dunaj 7. julija 1716. Vse prošnje in zahteve pa so ostale brezuspešne. Šoli se je upirala vsa črnočolna reakcija največkrat na čelu z rudniškim ravnanjem in na žalost so se proti šoli zelo pogosto postavljali tudi reakcionarni župani. Utemeljitev in ugovori so bili stereotipni: rudarjem pač ni potrebna izobrazba; dovolj je, da so dobri delavci in garanci v rudniku.

Sele leta 1896 so prišli na krmlivo in izvoljen je bil nov župan. Občinskim mozem je takrat šinila v glavo zelo posrečena misel: za dosego srednje šole je treba izrabiti 70-letnico rojstva »premilga vladarja« Francja Jožefa I. Dne 14. avgusta 1900 je mestno zastopstvo raspravljalo o tem slavlju. Na Dunaj so že po slavnosti službi božji 18. avgusta odposlali zelo ganljivo brzojavko: »Če najglobljejšo vdanostjo si dovoljuje zastop rudarskega mesta Idrije ob slavnem praznovanju sedemdesetletnega rojstvenega dneva Vasega Velikanstva izreči v imenu vsega prebivalstva Idrije najtoplejša voščila za srečo in blagor Vasega Velikanstva. Naj Vamogamogodni dragoceno življenje našega nad svetlo življenje cesarja še nečeta leta svojim zvesto vdanost narodom v neskaljeni čilosti vzdržuje in v polni moči ohrani!«

Takoj nato pa so sprejeli naslednji sklep: »Občina naj v spomin na sedemdesetletnico Njegovega velikanstva ustanovi v Idriji na svoje stroške novo realno gimnazijo; — županu se pa naroča, naj ukrene vse potrebno

glede dovoljenja višjih oblastev, učnih moči in potrebnih prostorov, da se že prihodnje leto odpre ta zavod, ki naj še, ako mogoče, imenuje »Cesarja Franca Jožefa nižja realna gimnazija«. Deželni odbor je na tako utemeljitev skoraj moral dati svoje soglasje!

Župan Dragotin Lapajne ni prav nič odlašal in je začel z delom, dokler je bilo železo še vroče. Pri tem mu je nudil veliko podporo že prej izvoljeni šolski odsek. Ustanovna listina z dne 18. avgusta 1900 je zelo obširna. Pri tem pa so se tudi spoznameli, da naj še šola imenuje »Jubilejna nižja realna cesarja Franca Jožefa I.«. Določili so tudi, da bo občina prevzela vse stroške vzdrževanja šole, gradnje nove šole in plačevanje učnih moči. Šola naj začne delati s šolskim letom 1901/02 z prvimi razredom, ki naj se nato širi do popolne gimnazije, šolsko poslopje pa mora biti dograjeno do naslednjega šolskega leta. Z gradnjo so sicer nekoliko zakasneli, vendar je bilo poslopje hitro dograjeno in je še danes v ponos in okras mesta.

Sklenili so tudi, da mora biti pouk v slovenščini, in tako so dobili prvo slovensko realko. Deželni odbor krajski pa je odločil, da se bo šola smela imenovati po »presvitemu« cesarju šele takrat, ko bo popolna. To pa je občinskim mozem zopet zelo prav prišlo, ker so na cesarja pozabili, ki so dobili dovoljenje, in so šolo imenovali po slavnem slovenskem matematiku Juriju Vegu, kateremu so nad šolskim portalom postavili tudi lep kip. Ime po Juriju Vegu.

Fašistična okupatorja je od vsega začetka kip Jurija Vego zelo bodel v oči, ker je le preveč spominjal na slovenski značaj šole in kraja. Končno so naročili gradbenemu podjetniku, da ga uniči. Moč pa je znal pravilno ceniti umetnine, zato je kip skrivaj odpeljal in ga namestil v svoji vili v Furlaniji.

Ob preselitvi šole v Videm leta 1926 je bila njena usoda zapčena, ker je njena preselitev pomenila tudi njen konec.

Okupator je šolo sicer nadomestil z manjredno dopolnilno šolo, ki pa je predvsem zasledovala cilje potujevanja slovenskega življa, zato med prebivalstvom ni mogla najti pravega odmeva. Na mesto, kjer je nekoč stal Vegov kip, so namestili spomenik botanika Scopolijskega in so tudi šolo imenovali po njem. Kip je bil narejen na hitro v mavcu in izdelal je človek, ki ni imel pravega umetniškega okusa in spretnosti. Usoda pa se je še enkrat polgurala s kipom. Prišla je druga svetovna vojna in končno tudi kapitulacija Italije. Komandant so za nekaj časa prevzeli v Idriji Nemci, ki so bili prav takrat na Italijane zelo besni. Fašistična nasilna oholost se je morala prav hitro skriti pred krutostjo nemškega nacizma. Scop

poljeve kip je nemška soldateska najprej temeljito preučevala z brzoletkami, misleč, da se je s tem znesla nad zavestnikom, ki jo je zapustil. Pri tem pa niso niti pomislili, da so se verjetno znesli nad svojim lastnim človekom! Vsekakor se je ta kip znašel med zasutjem za realnim zidom. Ko je prvi povojni ravatelj takratne nove srednje tehnične šole inž. Danilo Udovič, bivši realčan, po rodu iz Trsta, popravljal tudi okolico šolskega poslopja, je z delavci nenadoma našel na razdejan Scopolijskega spomenika. S pleteto, ki jo prav gotovo zasluži ta veliki mož po rodu iz Tirolske in ki je dal časa deloval tudi v Idriji, so dvignili kip, ki je dobil svoj končni prostor v idrijskem muzeju.

Idrijčani so si zelo želeli, da bi dobili nazaj Vego kip. Gradbenik iz Furlanije je samo po korespondenci takoj pristal vrniti Vegov kip brez obnavljanja ter ga izročiti tistemu, ki mu prinese drugo polovico pordila, ki ga je že prejel iz Idrije. Bivši realčan Srečko Merlak iz Trsta je prevzel nalogo spraviti kip v Idrijo. Čez blok pri Trčiču je šlo gladko, a na bloku pri Fernečih se je zataknilo. Potrebno je bilo dovoljenje ameriškega oficirja, ki do nas ni bil dobro razpoložen, pa tudi do njega ni bilo lahko priti. Treba je bilo sklopi vrsto uradov, kjer je bilo več pikiranih izrečenih za njim neznanega Vego kot pa napotkov, kako rešiti problem dovoljenja. »Končno sem dospel do ameriškega oficirja in mu pojasnil zadevo.« »Pravil kasneje Merlak. »Prepričan sem bil, da me pože ne skozi vrata.« Dovoljenje je bilo kmalu nato izročeno z naslednjimi besedami: »Vasega Vego poznam iz vojaške akademije, ko sem se učil uporabljati logaritme.«

Kip je bil zopet postavljen na svoje mesto in tudi nova gimnazija v Idriji je prevzela spomenik 4000 mladim ljudem, ki so skozi to šolo, dobra desetina jih je na njej sklenila, mnogi med njimi so kot strokovnjaki dosegli zavidljive položaje posebno v gospodarstvu. Mnogo med njimi je bilo Trčičanov.

in tako se ti ljudje od časa do časa zberejo v starodavnem rudarskem mestu. Mnogi so še krepi in zdravi, nihče pa ne more več skriti svojih las. Mnoge je še pobrala prezgodnja smrt in vedno manj jih je. Prav zato so tudi lani sklenili, da se bodo od sedaj dalje srečevali vsako leto. Za letošnje snidenje so določili 5. in 6. junij. Obujali bodo spomine na lepa mlada leta, popili bodo kozarček starodavnega rudarskega geruža, pojedli nekaj trpkoga smukavca in se najedli predobrih idrijskih žlikrofov... Nekaj jih bo zopet manjkalo! In zanimivo: sicer gostoprijemna Idrija ne sprejema nobenih gostov tako prisrčno, kakor prav svoje realčane!

S. L.

Boris Režek Železni križi

Zapiski iz fašističnih ječ (1941-1943)

Iz življenja partizanov in aktivistov v zaporih in taboriščih fašistične Italije nimamo dosti napisanega, zlasti pa ne knjig, ki bi bile v celoti posvečene trpljenju naših ljudi v fašističnih ječah. Kljub temu, da je bilo po italijanskih zaporih na stotine naših ljudi, se je torej mnogo tega za vedno pozabilo. Vzrok temu je deloma tudi to, da je bilo po ječah prepovedano karkoli pisati in da je bil sumljiv vsak kosček papirja, posest svinčnika pa je pomenila celo nekaj dni temnice. Vendar pa so kljub temu na notranjih straneh cigaretnih ovitkov in škatel ter na pisnih nastajali zapiski. Tako je zgodke po ječah in svoja osebnostna doživljanja zapisoval tudi Boris Režek, ki je nato te zapiske uporabljal za svojo pripoved v knjigi. To pripoved, ki je v svojem bistvu ječniška kronika, kot jo je najbolj točno nazval avtor sam, je pravkar izšla v knjigi pri založniškem zavodu Borec, v okviru zbirke »Viharni časi« in to pod naslovom »Železni križi«.

Ker takih del torej nimamo dosti, je že zato ta knjiga, ki vsebuje pripoved slovenskega zapornika v ječah južne Italije, toliko bolj zanimiva. Razen tega je tudi po svoji snovi izredno dragoceno dokument. Če nam ne samo usode slovenskih ljudi v italijanskih ječah in uspehe, ki so jih našli ljudje dosegli z organiziranim odporom v teh ječah, temveč tudi razmere, ki so vladale v teh zaporih v zadnjem letu fašizma, ko je šlo fašistom tudi že zato, da bi si rešili glave in zagotovili prihodnost. Posebno pa so zanimivi opisi dogodkov ob zlomu fašizma, ko je prišlo do organiziranega upora zoper ječniško osebo in do spopada med fašisti ter zaporniki. Takrat je ob istočasnem bombardiranju fašistična oblast na mah propadla in zaporniki so ob podpori protifašistično razpoložnega delavstva zmagali ječnišnice uspeli v prvem spopadu, ki je bil pa seveda samo prva postaja v borbi do končne zmage.

Avtorja knjige »Železni križi« Borisa Režeka poznamo po literarnem delu že izpred vojne po njegovi knjigi »Svet med Grintavci«. Snov te knjige je bila zajeta iz naših gora. Med vojno je bil Režek v zaporih, odkoder izvirajo opisi dogodkov in lastnih doživetij; opisi so nastali v glavnem že v zaporih samih. Po osvoboditvi je izdal knjigo »Stene in grebeni«, enako zajeto iz gorskega sveta. »Železni križi« so torej njegova tretja knjiga. O čem pripoveduje smo na kratko že omenili: O dogodkih po ječah v Italiji v času od 1941 do 1943.

Ostane nam še, da na kratko prikažemo, kako je napisana knjiga. Čeprav je delo izrazito dokumentarno značaja, je pisatelj kljub avtobiografski snovi, izbral literarno obliko in pripoveduje v tretji osebi. Kljub literarnemu prizadevanju pa je delo vendarle ostalo v bistvu dokumentarno značaja ter na nivoju reportaže. Pisatelju ni uspelo,

da bi vdahnil delu neko globljo umetniško osnovo. Tudi prikaz značajev oseb se avtorju ni vsekolzi posrečil, vendar pa je pri tem zanimivo, da bolj plastično izstopajo značaji nekaterih italijanskih oblastnikov, kot pa do-

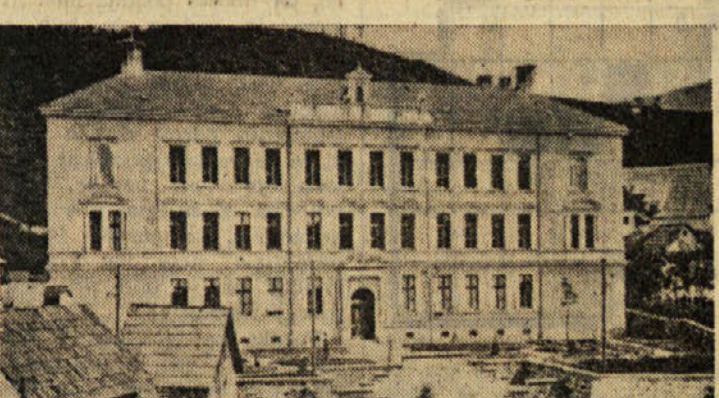

mačih oseb. Prav naši ljudje, ki trpe v zaporih, so razen dvoh, treh izjem, prikazani bolj kot tipični predstavniki, bolj shematično, kakor pa kot živi ljudje. Prav zato so njegovi uvodni odstavki nekoliko razvlečeni, ko si avtor prizadeva s prikazom posameznih likov, orisati ozračje v ječnišnici, razmere in usode posameznih slovenskih zapornikov. Če se je avtor odločil za izrazito literarno obliko, in ne za obliko spominskih zapiskov, bi moral tudi gradnji celotne pripovedi posvetiti več skrb. Res pa je, da je to vendarle kronika in da to dejstvo opravičuje pomanjkanje skrb za formo.

Kljub tem nedostatom, ki pa jih ob prikazu knjige vendarle ne moremo prezreti, pa je vendar knjiga, kot prikaz razmer v fašističnih zaporih in usod slovenskih ljudi v njih, povsem uspešna. Res pa je, da je njena dokumentarna vrednost večja od literarne in da bi morda avtor še večji uspeh dosegel z izrazito poudarjeno avtobiografsko izpovedjo. Tako pa prav gotovo manjka delu neke avtobiografske note, čeprav je vsekakor v pripovedi čutili tudi avtorja samega. Toda s tem, da je avtor ohranil poštati trpljenje naših ljudi v fašističnih zaporih, ki smo ga morda prehitro pozabili, je storil veliko. Zato knjigo vendarle toplo pozdravljamo.

Sl. Ru.

Tu pa tam je kaka napaka...

Stara slika idrijske realke, ki pa je še prav taka

V spomin Tonci Breščakovi zvesti, zavedni Slovenki

Dne 6. aprila je v Milanu v krogu svoje družine nenadoma preminila Primorska — pesnica TONCA BREŠČAKOVA. Rojena v Dobruvljah na Vipavskem, kjer še stoji njen dom, je pokojnica že od leta 1929 živela v Milanu v družini svojih bratov in sester ter nečaka dr. Rada Franca Jerkica, sina pokojne sestre Franke.

Pokojna Tonca je bila prva hčerka v družini štirinajstih bratov in sester. Z veliko ljubeznijo in poštovanjem je pomagala staršem v neki in vzgoji številne družine. Mnogo je delala in mnogo pretrpela, a vse prenesla z močno voljo in plemenito ljubeznijo do svojih bratov in sester. Živela je zanje kot najboljša ljubica sestra in mati. Kljub dolgoletnemu bivanju v Milanu je kot vsa rodbina Breščakovih, tudi pokojna Tonca ostala zavedna Slovenka. Vedno je z velikim zanimanjem brala Primorski dnevnik in slovenske revije. Kot pesnica so ji bili pri ljubljani slovenski pesnikih Prešeren in Gregorčič, Zupancič in Srečko Kosovel.

Dovršila je le ljudsko šolo, a si je sama ustvarila lepo kulturno z branjem in živim zanimanjem za umetnost in vedo. Živela je v tujini, a se je vedno z ljubečo mislijo vračala v svojo rojstno Vipavsko dolino in je v mnogih pesmih opevala z vidnim domotožjem njene lepote. V pesmi »Spomini iz mladosti« se vrača z mislijo na pri ljubljeno goro Caven:

Na Caven jutranje prvo sonce stije na planike cvet... In še stije, ko je zašlo... Vsak dan preplava cel svet, da bi me kje našlo.

Caven komaj čaka mene sred narave vse zelene; tam, sredi rojstnih tal, jaz vem, vedno mi je zvest ostal.

Njena čista, prirodna ljubezen do svoje rojstne zemlje, njenih

lepot in sploh do vse narave se tako živo izraža v pesmi »Za hvala Stankotu za poezijo«:

Najlepša Ti hvala za lepo poezijo. Ko jo čitam, vidim v njej vso našo domačijo:

Vidim v gmajni brezube črste, v jutru rožah pajka mrežo presti. Vidim češnje vso cvetočo, pomlad okrog nje pojočo...

Vidim trte s sladkim grozdom, vseh darov narave kras, v jagodah mladosti čas...

Znajdem se v naših gozdovih, kjer zoré matine; trgam šmarice in ciklamene. Diham smrekovjave zdrave in moči iz rojstne zemlje...

Vse, kar ozkije, zori, cvete, sredi moje domovine, njene vse spomine svete v srcu hranim sred tujine.

Njena nenavadna toplina in ljubezen do bližnjega, do sočloveka, do stvarstva, do prirode se globoko in iskreno oglašajo v pesmi »Da mi biti je oblaki«:

Da mi biti je oblaki, sonce vam ne bi nikdar zakril, daleč bi krogi njega plaval, čez nebeske te daljave; lahki, dež bi zarobil, zemlje rast vam namočil...

Z žarki bi se poigraval, se v praznini izgubil, zjasnil vam nebesa plava...

Taka kot v pesmi se kaže v svojem vsakdanjem življenju, do svojcev, do rojakov Slovencev, ki so v Milanu nastanjeni, do domačinov v svojem rojstnem kraju — do vseh je pokojna Tonca vedno izžarevala to svo-

je kristalno čisto nesebično nprav. Poznana je bila njena velika gostoljubnost, prihodnost, poštrevljivost. Vedno pripravljena izkazati velikodušnost in dobro srčnost, bogate zaklade srca in duše, je ostala v vsem svojem bistvu vedno skromna, ponižna, dobra, naravna.

Bila je zadnja leta sotrudnica mladinskega lista »GALEBA«, kjer je objavila nekatere svoje pesmi. Zapustila je zelo bogato zbirko pesmi, za katere bo njena družina poskrbela, da se objavijo, kot je bila želja pokojnice. Pokojno Tonco je na njeni zadnji poti spremljalo veliko število znancev in prijateljev, mnogo Slovencev in prijateljev, jugoslovanski konzul v Milanu ter osebe je konzulata, ki je pokojnico postil tudi z lepim vencom.

Vsem, ki so s tolažilno besedo in s prisnostno postali spomin pokojnice, ter sočustvovali z družino ob njeni izgubi — vsem se žalujoča družina Breščak in nečak dr. Franca Jerkić prisrčno zahvaljuje.

NAIVNEZ

Že dobrih dvesto let ima Gretna Green ta svojevredstven sloves Poroka ob nakovalu, polna romantike Po Isabellini poroki, so zaljubljeni jeli romati v Gretna Green

Gretna Green - pravcati raj za zakona željne zaljubljenice

nih listin ne oklicev ne kakih posebnih dovoljenj. Samo tri tedne morajo zakonski kandidati prebiti v Gretna Green, potem pa je poročni obred kaj hitro opravljen.

Zgodovina Gretna Greena sega kakih dvesto let nazaj. Takrat je na Angleškem vladal kralj Jurij II., ki ni bil kdove kako naklonjen duhovnikom. Zato so živeli v revščini. In nekateri med njimi so si včasih pomagali tako, da so ustregli prošnji zaljubljenih parov in jih za primerno plačilo na skrivaj poročili. Da pa so se mladi zaljubljeni zatekali k takim sredstvom, tiči vzrok pač v tem, ker niso v tistih časih oni sami odločali o tem, s kom se bodo poročili, marveč njih starši. Ti so izbirali zakonskega druga svojim otrokom v sebi enakih družinskih krogih. Poroka so se sklepale torej bolj iz kristoljubja, gledali so predvsem na bogastvo, položaj in ugled zemlja in neveste. Mladci pa se za vse to niso kaj dosti menili, ako so že prej srečali sebi »sorodno dušo«. In v takem primeru so otroci postavili starše pred izvršeno dejstvo, ko so se poročili na skrivaj, brez njih vednosti in dovoljenja. Potem seveda ni preostalo staršem drugo kot da so se pač vda.

To zgražanje in negodovanje pa je povzročilo neki laburistični poslanec s škotskega, ki je pred kratkim predložil v britanskem spodnjem domu zakonski osnutek, po katerem bi morali tudi v Gretna Greenu sklepati zakonske zveze tako kot drugod in ne tako kot je sedaj v veljavi. Ako bo ta zakonski predlog sprejet, bo marsikako zaljubljeno srce zaman vzdihovalo...

V čem se pravzaprav razlikuje poroka v Gretna Greenu od one opravljene drugod?

No, tam se more skleniti zakonska zveza brez vsakih formalnosti, ni treba nobe-

Gretna Green

Tako dolgo se je to dogajalo, dokler ni angleški parlament take poroke prepovedal.

Seveda pa mladim zaljubljencom parlament ni mogel prepovedati ljubezni, ni mogel zatreti njih nagnjenj, njih hrepenenja po skupnem življenju. Zato so tudi po tej prepovedi kmalu našli izhod. Potovali so namreč na Skotsko, kjer prepoved angleškega parlamenta ni veljala. In so se tam na skrivaj poročili.

Pravzaprav je bila na Skotskem glede porok že od nekdaj večja svoboda kot na Angleškem. Tam namreč smeta fant ali dekle skleniti zakonsko zvezo brez kot dopolniti 16. leto, medtem ko je to na Angleškem dovoljeno šele z 21. letom.

In tako so se začeli za Gretna Green »zlati časi«. Toda kakaj prav za ta kraj? Kaj niso še drugi kraji na Skotskem?

No, to pravzaprav ni nič posebnega, v tem ni nobene skrivnosti. Zaradi tega, ker je Gretna Green oddaljen od angleško-škotske meje le nekaj kilometrov. V starih časih je bil Gretna Green na poti iz Anglije na Skotsko prva postaja poštne kočije, sedaj pa je prva železniška postaja.

Prve čase je bila poroka v Gretna Greenu kaj preprosta zadeva. Zakonska kandidata sta morala pred dvema pričama svečano izjaviti, da želita skleniti zakonsko zvezo, da hočeta postati mož in žena, in zadeva je bila s tem končana.

In tako so jeli prihajati v Gretna Green množice zaljubljenih parov. Sprito tega si je že vsakdo prilastil pravico opravljati poroke. Najbolj na glaslu sta bila dva kovača, ki sta poročni obred opravljala sicer na kratko, vendar pa je bilo pri tem precej romantike.

Poroka je bila kar v kovačnici. Na eni strani nakovalna stala ženina in nevesta z dvema pričama, na drugi strani pa je bil kovač

s težkim kladivom v roki. Z besedami: »S tem vaju poglašam za moža in ženo! in s tremi udarci s kladivom po nakovalu, je kovač »zakoval« zakonski par.

Tako je šlo vse do leta 1939. Potem pa so v škotskem parlamentu izglasovali zakon, po katerem smejo poročati edinoletni duhovniki in na matičnem uradu.

Po zadnji vojni ni bilo dolgo nič slišati o porokah v Gretna Greenu. Do leta 1954. Takrat so časopisi po vsem svetu na široko opisovali romantično poroko Isabelle Patino milijonarjeve hčerke z Američanom Jimmyjem Goldsmithom. Ta poroka je mlade zaljubljenice po vsem svetu, ki so imeli kake ovire s sklenitvijo zakonske zveze, na novo opozorila na Skotsko, posebno na Gretna Green.

In zopet se je začelo pravcati romanje v Gretna Green. Sedaj smo v Gretna Greenu na otcu Bahamas, letovišču za ameriške milijarderje, nov film z naslovom »Operacija groma«, v katerem nastopa Connery-Bond s francosko miss iz leta 1960 Claudine Auger. Ta na-

da kakih sedem porok letno, so po tem poročili tam kar 140 parov.

Od takrat je v Gretna Greenu v resnici prava poročna konjunktura. Po ulicah in stezicah je moč vedno videti mlade parčke, ki se sprehajajo, drže se za roko in veselo se pomenkujejo. To so zaljubljeni, ki nestrno čakajo, da bodo minili trije tedni, ko bodo stopili pred duhovnika ali pred matičarja ali pa morda tudi še prej pred kovača, da bo vse bolj romantično.

Toda, so med temi parčki tudi taki, ki se še pred potekom treh tednov razidejo. Spoznali so, da bežna simpatija še ni bila dovolj trdna podlaga, da bi na njej zgradili skupni dom in družino. Vsak zase odpotujejo iz Gretna Greena in so najbrž zadovoljni, da so še ob pravem času spoznali zmoto.

Za one pare pa, ki so se zvezali, pomeni Gretna Green — raj. Vsaj za prvi čas.

S. A.

Poseben trajekt za prevoz avtov med ZDA in Evropo

Med Evropo in Ameriko bo morda že leta 1967 vozil poseben trajekt, ki bo služil samo za prevoz novih avtomobilov v obeh smereh ter za prevoz avtomobilov turistov. To službo bo opravljala posebna ladja z nosilnostjo 20.000 ton, ki jo sedaj gradijo. Seveda bo zgrajena tako, da bodo v čim krajšem času spravili nanjo ali z nje vozila. Kot vidimo, mislijo v Ameriki res na vse, tako da se bo avtomobilizem še bolj razvil.

OGROMNI DOBIČKI S FILMI VRSTE «AGENT 007»

Tokrat snemajo film «Operacija grom» pod vodo v razkošnem letovišču bogatinov

stopa v vlogi Domino Vitali, ljubice vodje tolpe »Spectre«, s katero se bori Bond in seveda končno po mnogih nevarnih peripetijah kot po navadi zmaga.

Tokrat je prizorišče skoraj vsega razpleta film pod vodo in se morajo igralci seveda ves čas potapljati, se v vodi celo boriti kot pripadniki tolpe ali tajne policije, pri čemer jim preti še smrtna nevarnost. Sedaj snemajo v Nasau na otoku Bahamas, letovišču za ameriške milijarderje, nov film z naslovom »Operacija groma«, v katerem nastopa Connery-Bond s francosko miss iz leta 1960 Claudine Auger. Ta na-

stopa v vlogi Domino Vitali, ljubice vodje tolpe »Spectre«, s katero se bori Bond in seveda končno po mnogih nevarnih peripetijah kot po navadi zmaga.

Tokrat je prizorišče skoraj vsega razpleta film pod vodo in se morajo igralci seveda ves čas potapljati, se v vodi celo boriti kot pripadniki tolpe ali tajne policije, pri čemer jim preti še smrtna nevarnost. Sedaj snemajo v Nasau na otoku Bahamas, letovišču za ameriške milijarderje, nov film z naslovom »Operacija groma«, v katerem nastopa Connery-Bond s francosko miss iz leta 1960 Claudine Auger. Ta na-

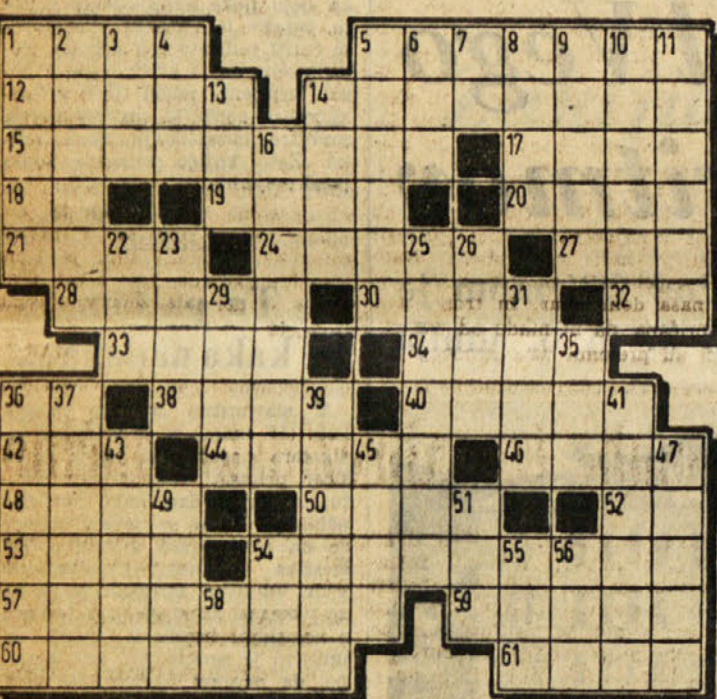
stopa v vlogi Domino Vitali, ljubice vodje tolpe »Spectre«, s katero se bori Bond in seveda končno po mnogih nevarnih peripetijah kot po navadi zmaga.

Tokrat je prizorišče skoraj vsega razpleta film pod vodo in se morajo igralci seveda ves čas potapljati, se v vodi celo boriti kot pripadniki tolpe ali tajne policije, pri čemer jim preti še smrtna nevarnost. Sedaj snemajo v Nasau na otoku Bahamas, letovišču za ameriške milijarderje, nov film z naslovom »Operacija groma«, v katerem nastopa Connery-Bond s francosko miss iz leta 1960 Claudine Auger. Ta na-

stopa v vlogi Domino Vitali, ljubice vodje tolpe »Spectre«, s katero se bori Bond in seveda končno po mnogih nevarnih peripetijah kot po navadi zmaga.

stopa v vlogi Domino Vitali, ljubice vodje tolpe »Spectre«, s katero se bori Bond in seveda končno po mnogih nevarnih peripetijah kot po navadi zmaga.

KRIŽANKA

VODRAVNO: 1. nedavno umrli bivši avstrijski zunanji minister (Leopold), 5. most preko prometne poti, 12. letalo, 40. otrok pred vzhodno afriško obalo, 15. pripadnik starodavnega germanskega plemena, 17. deveta stopnja distonake lestvice, 18. osebnik, 19. eden največjih slovenskih slikarjev (Matija), 20. grški junak pred Trojo, 21. dolgo vrhne ogrinjalo pri starih Rimljanih, 24. rusko žensko ime, 27. gora na Kreti, 28. srednjeveški plemić v vladarjevi službi, fevdnik, 30. glavno mesto romunske pokrajine Moldavije, 32. arabski žrebec, 33. letni čas, 34. alkoholna pijača, 36. okrajšava za »dvajina«, 38. izmedek ognjenika, 40. Odisjev oče, 42. junak Gotovčeve opere, 44. nakana, cilj, 46. nekdanji avstrijski državni kancler (dr. Julius), 48. skandinavsko moško ime, 50. grški bog divjega vojskovanja, 52. avtomobilska oznaka Vranja, 53. pripadnik antičnega naroda v Italiji, 54. postopek, obravnavanje, 57. zobna pasta, 59. ustanovitelj svetovske države, 60. usodna nesreča, žalosten konec, 61. plemo, rod.

30. DT, 32. polemika, 35. Ela, 36. oris, 38. nart, 39. gren, 40. kasta, 42. rt, 43. plast, 44. osmoza, 46. interna, 48. Leonid, 49. skandal.

NAVPIČNO: 1. hudobnež, ničvrednež, 2. sodobni ruski pisatelj (Vsevolod Višeslavski), 3. močna alkoholna pijača, 4. godček, 5. slepariti, goljufati, 6. veletoč v Pakistanu, 7. prva črka azbuke, 8. merska enota za silo, 9. hudič, 10. velika država v Severni Ameriki, 11. meščani doživljajo, 12. najvišja ptica, 14. staro rimsko v. Numidiji, kjer je Scipio Afrikanec premagal Hanibala, 16. orientalska slabašica, 22. pot v snegu, 23. pripadnik političnega obočnega naroda, 26. gorska pokrajina v Saudovi Arabiji, 29. glavno mesto Jordanije, 31. trska, 35. žuželka s strupenim žalom, 36. kaznivno dejanje, 37. golman, 39. pomembna arheološka najdišča ob Nilu, 41. antično ime za polotok Krim, 43. plugi, 45. krilat sprenjevalce boga Erosa, 47. poljedelsko orodje za ravnanje zornih zemlje, 49. stila, 51. odposlanec, kurir, 54. glas strelnega orožja, 55. nemški splošnik, 56. Reka na Hrvaškem in v Bosni, 58. italijanski splošnik.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODRAVNO: 1. Bristol, 8. aparat, 14. riviera, 15. Farana, 16. omama, 17. bo, 19. Savin, 20. kimo, 21. list, 23. res, 24. Ana, 25. Montreal, 27. ti, 28. bor, 29. Ant,

30. DT, 32. polemika, 35. Ela, 36. oris, 38. nart, 39. gren, 40. kasta, 42. rt, 43. plast, 44. osmoza, 46. interna, 48. Leonid, 49. skandal.

NAVPIČNO: 1. hudobnež, ničvrednež, 2. sodobni ruski pisatelj (Vsevolod Višeslavski), 3. močna alkoholna pijača, 4. godček, 5. slepariti, goljufati, 6. veletoč v Pakistanu, 7. prva črka azbuke, 8. merska enota za silo, 9. hudič, 10. velika država v Severni Ameriki, 11. meščani doživljajo, 12. najvišja ptica, 14. staro rimsko v. Numidiji, kjer je Scipio Afrikanec premagal Hanibala, 16. orientalska slabašica, 22. pot v snegu, 23. pripadnik političnega obočnega naroda, 26. gorska pokrajina v Saudovi Arabiji, 29. glavno mesto Jordanije, 31. trska, 35. žuželka s strupenim žalom, 36. kaznivno dejanje, 37. golman, 39. pomembna arheološka najdišča ob Nilu, 41. antično ime za polotok Krim, 43. plugi, 45. krilat sprenjevalce boga Erosa, 47. poljedelsko orodje za ravnanje zornih zemlje, 49. stila, 51. odposlanec, kurir, 54. glas strelnega orožja, 55. nemški splošnik, 56. Reka na Hrvaškem in v Bosni, 58. italijanski splošnik.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODRAVNO: 1. Bristol, 8. aparat, 14. riviera, 15. Farana, 16. omama, 17. bo, 19. Savin, 20. kimo, 21. list, 23. res, 24. Ana, 25. Montreal, 27. ti, 28. bor, 29. Ant,

30. DT, 32. polemika, 35. Ela, 36. oris, 38. nart, 39. gren, 40. kasta, 42. rt, 43. plast, 44. osmoza, 46. interna, 48. Leonid, 49. skandal.

NAVPIČNO: 1. hudobnež, ničvrednež, 2. sodobni ruski pisatelj (Vsevolod Višeslavski), 3. močna alkoholna pijača, 4. godček, 5. slepariti, goljufati, 6. veletoč v Pakistanu, 7. prva črka azbuke, 8. merska enota za silo, 9. hudič, 10. velika država v Severni Ameriki, 11. meščani doživljajo, 12. najvišja ptica, 14. staro rimsko v. Numidiji, kjer je Scipio Afrikanec premagal Hanibala, 16. orientalska slabašica, 22. pot v snegu, 23. pripadnik političnega obočnega naroda, 26. gorska pokrajina v Saudovi Arabiji, 29. glavno mesto Jordanije, 31. trska, 35. žuželka s strupenim žalom, 36. kaznivno dejanje, 37. golman, 39. pomembna arheološka najdišča ob Nilu, 41. antično ime za polotok Krim, 43. plugi, 45. krilat sprenjevalce boga Erosa, 47. poljedelsko orodje za ravnanje zornih zemlje, 49. stila, 51. odposlanec, kurir, 54. glas strelnega orožja, 55. nemški splošnik, 56. Reka na Hrvaškem in v Bosni, 58. italijanski splošnik.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODRAVNO: 1. Bristol, 8. aparat, 14. riviera, 15. Farana, 16. omama, 17. bo, 19. Savin, 20. kimo, 21. list, 23. res, 24. Ana, 25. Montreal, 27. ti, 28. bor, 29. Ant,

30. DT, 32. polemika, 35. Ela, 36. oris, 38. nart, 39. gren, 40. kasta, 42. rt, 43. plast, 44. osmoza, 46. interna, 48. Leonid, 49. skandal.

NAVPIČNO: 1. hudobnež, ničvrednež, 2. sodobni ruski pisatelj (Vsevolod Višeslavski), 3. močna alkoholna pijača, 4. godček, 5. slepariti, goljufati, 6. veletoč v Pakistanu, 7. prva črka azbuke, 8. merska enota za silo, 9. hudič, 10. velika država v Severni Ameriki, 11. meščani doživljajo, 12. najvišja ptica, 14. staro rimsko v. Numidiji, kjer je Scipio Afrikanec premagal Hanibala, 16. orientalska slabašica, 22. pot v snegu, 23. pripadnik političnega obočnega naroda, 26. gorska pokrajina v Saudovi Arabiji, 29. glavno mesto Jordanije, 31. trska, 35. žuželka s strupenim žalom, 36. kaznivno dejanje, 37. golman, 39. pomembna arheološka najdišča ob Nilu, 41. antično ime za polotok Krim, 43. plugi, 45. krilat sprenjevalce boga Erosa, 47. poljedelsko orodje za ravnanje zornih zemlje, 49. stila, 51. odposlanec, kurir, 54. glas strelnega orožja, 55. nemški splošnik, 56. Reka na Hrvaškem in v Bosni, 58. italijanski splošnik.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODRAVNO: 1. Bristol, 8. aparat, 14. riviera, 15. Farana, 16. omama, 17. bo, 19. Savin, 20. kimo, 21. list, 23. res, 24. Ana, 25. Montreal, 27. ti, 28. bor, 29. Ant,

30. DT, 32. polemika, 35. Ela, 36. oris, 38. nart, 39. gren, 40. kasta, 42. rt, 43. plast, 44. osmoza, 46. interna, 48. Leonid, 49. skandal.

NAVPIČNO: 1. hudobnež, ničvrednež, 2. sodobni ruski pisatelj (Vsevolod Višeslavski), 3. močna alkoholna pijača, 4. godček, 5. slepariti, goljufati, 6. veletoč v Pakistanu, 7. prva črka azbuke, 8. merska enota za silo, 9. hudič, 10. velika država v Severni Ameriki, 11. meščani doživljajo, 12. najvišja ptica, 14. staro rimsko v. Numidiji, kjer je Scipio Afrikanec premagal Hanibala, 16. orientalska slabašica, 22. pot v snegu, 23. pripadnik političnega obočnega naroda, 26. gorska pokrajina v Saudovi Arabiji, 29. glavno mesto Jordanije, 31. trska, 35. žuželka s strupenim žalom, 36. kaznivno dejanje, 37. golman, 39. pomembna arheološka najdišča ob Nilu, 41. antično ime za polotok Krim, 43. plugi, 45. krilat sprenjevalce boga Erosa, 47. poljedelsko orodje za ravnanje zornih zemlje, 49. stila, 51. odposlanec, kurir, 54. glas strelnega orožja, 55. nemški splošnik, 56. Reka na Hrvaškem in v Bosni, 58. italijanski splošnik.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODRAVNO: 1. Bristol, 8. aparat, 14. riviera, 15. Farana, 16. omama, 17. bo, 19. Savin, 20. kimo, 21. list, 23. res, 24. Ana, 25. Montreal, 27. ti, 28. bor, 29. Ant,

30. DT, 32. polemika, 35. Ela, 36. oris, 38. nart, 39. gren, 40. kasta, 42. rt, 43. plast, 44. osmoza, 46. interna, 48. Leonid, 49. skandal.

Claudine Auger, mis Francija 1960, se v vlogi Domino pripravlja na potopitev 20 metrov pod morsko gladino

Veljaven od 23. do 29. maja

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Od sedanjega čustvenega položaja boste lahko imeli znatne ugodnosti, če boste lahko obvladali svoje čustvene naloge. V družinskih odnosih zavirajte neko svojo navdušenost in pazite, da se ne zapletete v naroden položaj.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Vpliv na vaše čustvene odnose je še vedno ugoden in z ljubljeno osebo se boste zelo dobro razumeli. Zelo močno boste vplivali na nove znanice. Zaključili boste lahko razne posle in dosegli napredek v reševanju pravnih in finančnih zadev.

DVOJKA (od 21. 5. do 20. 6.) Vaši zasebni odnosi so v pozitivni fazi. Moralni boste poskušali doseči trajno ustalitev in večje medsebojno razumevanje s tem, da pokažete več dobre volje. Iz novih srečanj bodo nastala zelo priročna prijateljstva. Na delu bo položaj nekoliko negotov.

RAK (od 21. 6. do 22. 7.) Naj vas ne motijo prehodna razočaranja. Mnogo zapletov nastaja zaradi vašega duševnega stanja. Najprej se rešite negotovosti in sumničev. Tudi na delu se skušajte obvladati in ne bodite suženj raznih predsodkov.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) V čustvenih odnosih vas čaka zelo ugoden teden. Imeli boste opravka s simpatičnimi in zanimivimi osebami, s katerimi boste lahko uresničili neke skupne namere. Tudi s prijatelji se boste ta teden precej zabavali, saj bodo z vami zelo prijazni.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Po eni strani vam bodo neke pozitivni činiteљи pomagali premagati vašega vpliva ljubene, vendar je predvsem od vašega prizadevanja odvisna ugodna rešitev. Pazite se pred preveliko oarljivostjo osebe drugega spola. Ne iščite sporov z oblastmi.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) V čustvenih srecanjih morate pravilno izbirati in posvetiti svojo pozornost vsem osebam, katerih misli in hotenja se sklanjajo z vašimi. Sredi tedna utejejo nastati prepri v družini in čaka vas naloga pomirjevala.

SKORPIJON (od 24. 10. do 21. 11.) Osebe, ki jih boste srečali ta teden, vas bodo očarale predvsem zaradi svoje duhovitosti, umske gibčnosti in načrtov, ki jih boste lahko skupno uresničili z njimi. Zaposlilo vas bo mnogo družinskih obveznosti.

STRELEC (od 22. 11. do 21. 12.) Ne predajajte se preveč sanjarjenju in ne navdušujte se preveč ob novih simpatijah. Uživali boste družbo prirodnih prijateljev, ki vam bodo mnogo v tolažbo. Pazite bolj na denarne zadeve ter ne sprejemajte finančnih obveznosti na prekratke rok.

KOZOROG (od 22. 12. do 20. 1.) Če boste našli čustveni položaj, na nerazumno mevanje ali celo na ljubosumnost, za katere ne boste vedeli vzroka, izražajte si nekoliko svojo vest. Čakajo vas prijetne novice glede vaših strogo osebnih zadev.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) V tem razdobju skušajte biti pri sebi in obvladajte samega sebe. Položaj za vse čustvene odnose je tako ugoden, da bi bilo res škoda, da bi ga pokvarili zaradi svojega čudnega razpoloženja. Čas je tudi ugoden za sklepanje prijateljstev.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Vaše male čustvene krize naj vas ne vznemirjajo preveč. Ne bodite slabe volje in imajte svoje bližnje. Doma utejejo nastati nekatera zapletena vprašanja in glejte, da jih boste čimbolje rešili.

Vz nasih krajev

T E D E N

Pretekli teden se je začel za slovensko manjšino v Italiji s pomembnim obiskom uradne delegacije SZDL iz Slovenije s predsednico Vido Tomšičevo na čelu. Čeprav je delegacija SZDL bila gostovana v ul. Geppa 9. V torku so si člani delegacije ogledali kulturni dom, nato pa so skupinah tiskom in uredništvu Primorskega dnevnika, Dijski dom in sedež Slovenskega gospodarskega združenja, kjer so bili razgovori s predstavniki slovenskih gospodarstvenikov in kmetovalcev. Zvečer je bil na čast delegacije sprejem v prostorih generalnega konzulata SFRJ v Trstu. V sredo se je delegacija podala na Gorjško, kjer ji je podpredsednik SKGZ dr. Peter Sancer predložil sprejem v klubu "Simon Gregorčič", pa v Benesko Slovenijo, kjer so jo sprejeli v prostorih kulturnega društva "Ivan Trnko" v Cedadu, nato pa se je zadržala na kosilu v Klodiču, kjer je delegacija prišla v stik z beneskim ljudstvom. Zvečer se je delegacija vrnila v Trst in prisostvovala premieri Slovenskega gledališča v Kulturnem domu, "Partizanskemu večeru", s katero je gledališče počastilo 20-letnico zmage nad fašizmom.

V petek pa je odpotovala v Slovenijo številna delegacija države s predsednikom dr. Berzantiem na čelu. Delegacija je bila v Sloveniji dva dni gost vladne Slovenije. O zaključkih tega obiska poročamo izbrano na drugem mestu.

V ponedeljek se je sestel trški občinski svet, ki je med drugim odobril začasni statut trškega mladinskega odbora, kjer so tudi predstavniki petih slovenskih mladinskih ustanov in organizacij.

Od delničnih organov so se sestajale samo razne komisije, ki so proučevale razne tekoče vprašanja. V dvorani občinskega sveta pa so v četrtek umestili občinsko komisijo prve stopnje za proučevanje prizivov davkoplačevalcev na občinske davke.

Predstavniki Sindikata slovenske šole so bili v ponedeljek pri šolskem skrbniku dr. Tavelli, ki jim je med drugim sporočil, da je prejel dekret o ustanovitvi 100 stalnih mest na slovenskih osnovnih šolah na Tržaškem in 43 stalnih učiteljskih mest na slovenskih šolah na Gorjškem.

Prefektura komisija za ceje je sprejela sklep o ponovni podražitvi cen telečjega mesa za 40 do 100 lir za kg.

Tudi stavkovna dejavnost je bila v minulem tednu velika. 7 torku in v sredo so stavkali delavci mlijske ladjedelnice Feisseggi proti ukinitvi dokladi za zdravju škodljiva dela, zaradi česar bi delavci izgubili od 10 do 15 tisoč lir na mesec. V četrtek so v podjetju stavkali tudi varilci, v četrtek in petek pa je bila ob skoraj 100 odstotni udeležbi stavka u. sluzbenec Delavskih združenj, ki zahtevajo sklenitev nove dopolnilne pogodbe in s tem tudi zaključitev prejemkov. Za zaključitev stavke in po skupajni so priredili tudi povelje po mestu. V petek in včeraj pa so stavkali tudi uslužbenici krajevnih ustanov.

Nase kulturno-prosvetno življenje je bilo precej bogato. SG je v sredo priredilo svojo zadnjo premiero v letošnji sezoni "Partizanski večer", v Slovenskem klubu je predaval arvaški pisatelj Joža Horvat.

V Kulturnem domu je bil informativni sestanek o bodočem repertoarju našega gledališča, slovenski književniki iz Trsta so priredili v sredo literarni večer v Kopru, v nedeljo pa so v Kulturnem domu nastopili slovenski mladinski zbori Sol GM.

Prvi del priprav na bilanje upravne volitve na Gorjškem se je zaključil preteko torko opoldne, ko je zapadel rok za vlaganje kandidaturnih list. V vseh občinskih in bilo vloženih osem listov v naslednjem zaporedju: PSDI, MSI, PLI, KPI, SDZ, KID, Slovenska lista je predložila 22 kandidatov in je nujen nosilec odv. Sfilijoj. Tudi druge stranke imajo številne slovenske kandidate, zlasti PSI, KPI in PSIUP. Na listi PSI kandidirajo dr. Peter Sancer in Viktor Vižintin, ki sta bila že doslej občinska svetovalec, ter dosednji pokrajinski svetovalec Ivan Marincič poleg številnih kandidatov iz slovenskih predmetnih vasi.

Na listi KPI ponovno kandidira Miladin Cerne in še drugi slovenski kandidati. Prav tako je več slovenskih kandidatov na listi PSIUP. Slovenska lista, ki ji načeljuje odv. Sfilijoj, je predložila 22 kandidatov.

Tudi za pokrajinske volitve je bilo vloženih osem listov. Sfilijoj, ki nas je tako neumnake večina sinov delavskih

ri od teh imajo slovenske kandidate, in sicer SDZ, PSI, KPI in PSIUP. Največ možnosti za izvolitev imajo kandidate v okrožju Gorica I (Pevma in Podgora) ter v okrožju Zagrad, kamor spadata tudi Doberdob in Sovodnje. V tem zadnjem okrožju kandidirajo za KPI Andrej Jarc iz Doberdoba kot neodvisen, za PSI Marko Waltrisch iz Gorice, za PSIUP Karlo Cerne iz Doberdoba in za SDZ prof. Kranner iz Gorice.

V slovenskih občinah Sovodnje, Steverjan in Doberdob sta bili vlozeni po dve listi. Lista Občinske enotnosti, ki jo sestavljajo napredno usmerjeni kandidati in na katerih sta v Sovodnjah in Doberdobu nosilca dosedanja župana Čestut in Jarc ter Slavko Štekar v Steverjanu; kot druga nastopa lista z lipovo vejico. Vsaka od teh list ima po 12 kandidatov.

Preteko nedeljo popoldne so v Steverjanu uradno otvorili občinski vodovod, ki je priključen na Oslavju na gorjskega. Vodo so napeljali že skoro v vse zasele in so doslej potrošili v ta namen 43 milijonov lir povečini z državnim prispevkom. Potrebniha pa bo za končna dela še okrog 17 milijonov.

Goriški prefekt je bil v sredo na obisku na županstvu v Sovodnjah. Sprejel ga je župan Čestut z drugimi predstavniki občinske uprave, ki so gostu predložili nekatere najbolj pereče probleme te občine, ki čakajo na rešitev. Med temi je gradnja nove šole v Sovodnjah in popravilo drugih šol, asfaltiranje vaskih poti, napeljava telefona na Vrh, cesta Rublje-Vrh itd. Prefekt je obljubil svoje posredovanje.

Ob tej priliki je obiskal tudi otroški vrtec, kjer so mu otroci pripravili lep sprejem.

Predstavniki goriške občine so se v začetku tedna vrnili iz holandskega mesta Venlo, s katerim je Gorica sklenila bratrimstvo. Ob tej priliki sta tam nastopili tudi folklorna skupina iz Ločnice in pevski zbor Seghizli, ki sta oba doživela velik uspeh. Tudi vse druge slovesnosti so bile prisrčne.

Franc Vižintin

Ernest Svetlič

Pred poldrugim mesecem je preminil Ernest Svetlič iz Nabrežine, po rodu iz Sempolaja od istih staršev kot Josip, rojen 1904, ki nas je tako neumnake večina sinov delavskih

PRED RAZLAŠČEVANJEM ZEMLJIŠČ ZA GRADNJO NAFTOVODA

Ponujena odškodnina za zemljišča pri Dolini bi komaj krila vrednost pridelkov dveh let

Razlastitev bo v celoti zajela nad 100 ha zemljišč (60 ha pašnikov in travnikov, 25 ha vinogradov ter 20 ha orne zemlje in vrtov)

V dolinski občini se je pričel kakor znano, prvi razlaščevalni postopek za zemljišča, kjer bodo zgradili terminalne naprave naftovoda Trst-Ingolstadt. Omenjeni postopek zadeva približno 1/3 področja, ki bo dokončno razlaščeno v korist petrolejskih družb, ki so soudeležene pri gradnji naftovoda. Prva razlastitev bo prizadela okoli 187 posestnih enot ter 250 lastnikov in solastnikov. Samo v tej prvi skupini bo razlastitev obsegala 336.753 kv. m zemljišča t.j. skoraj 40 ha. Od tega je pašnikov za 6.385 kv. m (2 odst.), travnikov za 191.888 kv. m (57 odst.) orne zemlje in vrtov za 50.329 kv. m (18 odst.) vinogradov pa za 78.876 kv. m (23 odst.). Na poslopja in dvorišča odpade še 295 kvadratnih metrov.

Ponujena odkupna cena za razlastitev (vedno za prvo skupino) znaša skupaj 165.299.000 lir. Po predlogu razlastitelja bi v povprečju izplačali 491 lir za vsak kvadratni meter. Največ lastnikov bi prejelo od 300.000 do 800.000 lir. 35 lastnikov ponujajo nad milijon lir. Najvišja postavka za privatnega posestnika znaša okoli 5.600.000 lir. Tržaškoposelski škofiji bi šlo od celokupnega zneska nekaj nad 30 milijonov lir.

Ce, kakor omenjeno, upoštevamo, da bodo razlastili v celoti še trikrat toliko površine, kot je zgoraj navedena in če predpostavimo, kot je verjetno, da bo sestav kultur približno enak, bo razlastitev obsegala v grobih številkah v celoti več kot 100 ha, od tega 60 ha pašnikov in travnikov, 25 ha vinogradov ter 20 ha orne zemlje in vrtov.

Ko sem to razliko omenil tukajšnjemu g. župniku in kaplanu s odgovorila, da so slovenski starši sami krivi, da je mladina tako apatična za slovensko stvar in materin jezik. Naj se v slovenskih družinah govori po slovensko, pa bo drugače. Na žalost sem moral res priznati, da je nekaj resnice na tem. Odgovoril pa sem, da to, da se je mladina tako vzgojila, ne nosimo vse krivde slovenski starši, pač pa italijanska vlada, saj v videnski pokrajini nimamo niti enega otroškega vrta in osnovne šole. Kako se moro zahtevati od naših otrok, da bodo pisali in brali slovensko, če so morali obiskovati le italijanske šole. Skomignila sta z rameni in odšla v župnišče na kosilo, ne da bi me ob slovesu pozdravila.

Tako pihla veter pri nas, ni nič drugega. Ne maram biti pesimist. Pa če se duhovščina nekam hvali, da smo prvi imeli vs. maso v Rablju v materinem jeziku, je čez dvajset let ne bo več treba.

Slovenski rudar

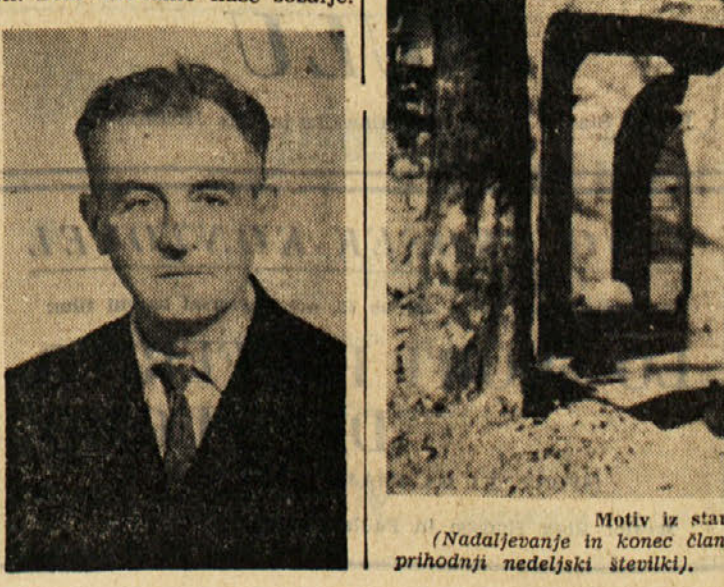
MA VHINE

V zadnjem dopisu ste omenili, da si tudi pri nas prizadevamo dvigniti kmetijstvo. Saj so Mavhinje ena najstarejših kmetijskih vasi v naši občini in imajo za to razmeroma

Mož, v svojem bistvu poštenjak in pravilnoobčen, je bil neomajnega naprednega prepričanja in vztrajen horec za naše pravice. V zadnjem času je bil potrt in zagrenjen, kar je pripisati njegovi bolezni in verjetno tudi težki sluti. Le s težavo se je v zadnjih dneh odločil za bolnišnico, kjer pa so mu moči razmeroma hitro popolnoma odpovedale.

V soboto, 15.5., so njegove posmrtno ostanke pripeljali v Sempolaj. Mnogostevilni pogrebci — domačini in iz sosednjih vasi — so mu izkazali zadnjo čast. Naj mu bo lahka gozila v zemlji, ki jo je tako ljubil. Zeni izrekamo naše sožalje.

Motiv iz stare Nabrežine (Nadaljevanje in konec člankov o Nabrežini bomo objavili v prihodnji nedeljski številki).

gim, da gre pri nas za edino področje, na katerem so izredni pogoji za namakanje. Brez pretiravanja bi se utegnili kmečka proizvodnja s primernimi investicijami po polični vsaj potrojiti, po kvaliteti kulture pa močno izboljšati. Mislimo, da je naša ocena precej točna, če izrazimo vrednost potencialne letne bruto proizvodnje za področje, ki je ali bo predmet razlastitve, v iznosu 200 milijonov lir letno.

Bo otehtala odškodnina, ki jo ponujajo in ki naj bi za celotno področje znašala okoli 500 milijonov, izgubo, ki jo bo razlastitev prinesla našim kmetovalcem? Odgovor je na dani. Celokupna odškodnina po sedanjim odmeri le za malo presega izkupicek, ki bi ga obdelovalci dosegli v dveh letih za pridelke na razlaščenem zemljišču.

Ze samo iz vidika, ki smo ga danes obravnavali, izhaja gotovo dejstvo, da bo razlastitev povzročila ne samo nenadomestljivo škodo posameznim kmečkim enotam, pač pa bo imelo

ma ugodne pogoje. Je pa pravilno, da se gospodarji zanimajo za živinorejo in vinogradništvo, za prvo zaradi direktnih (mleko, meso) in indirektnih dohodkov (gnoj), za drugo, ker je donosna kultura. Pri nas lahko računamo, da je vinski pridelavek po količini skoraj enak nekdanjemu, ker skrbijo tudi delavski družine, ki imajo nekaj obdelane zemlje, da imajo nekaj svojega pridelanega vina za svojo potrebo. Je pa pridelavek bolj od nekdanjega, ker vsako skuša bolj vinograditi in kletariti. Sodiimo, da bi naši vinogradniki hitreje oddali svoj pridelavek, če bi odpirali osmice v dobi kopane sezone. Za tuje — turiste, zlasti severnjake, bi to pomenilo kos naše folklorne, a na to bi se jih moralo na priimeren način opozoriti.

Razstava goveje živine

Danes dopoldne bo blizu republiškega županstva otvoritev občinske razstave goveje živine sivo-ryave pasme, na kateri bo razstavljalo svoje leto govedo 37 živinorejcev iz republiške občine. Za najlepšo živino bodo živinorejcem dali nagrade in diplome. Razstava bo samo danes.

Opozorilo dvolastnikom

Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov opozarjata dvolastnike, ki nameravajo sekati drva na jugoslovenskem področju, naj pravdo, ne predložijo zadavne prošnje. V ta namen naj se javijo v pisarni KZ in ZMP v Ul. Geppa 9 med uradnimi urami in naj prinesejo s seboj številke parcel. Rok zapade 13. junija.

Občinarji menijo, da bi u mestno tako rano priznajo javnih žarnic. Če pa u svetilo, ob sončni luči, se pravi ne potrebno. Pri tolikih stotinah žarnic se nabere lepa vsota ne potrebnih izdatkov. Čemu to? Izletnikov je ob nedeljah dovolj po vseh poteh. «Bog jim žegna» dober zrak in lepem marju, samo da nam ne napravijo škodo!» pravijo občinarji. A jim jo napravijo; s škodo jih tuči «razgorejejo». Koga bi ne, če pa si nekateri drznejo po čudni logiki meščanske miselnosti izbežati najprimernejše ali po naše najboljše površine ograj, kjer se poljubno zabavajo in se povrh naproti lastnikom ki jih pri tem zasajo in na škodo opozarjajo, vedejo oblastno in drzno. Ali bi občine ne mogla v tem kakorkoli posredovati? Menimo, da bi učinkovite številke vozil, ki bi jih prizadejati gospodari, oziroma za to pooblašeni čuvarji, javili občini in bi jih ta predložila pristojni oblasti.

April in prva polovica maja sta bila precej primerna za travo in kaše, da bo prvi pridelavek — seno — dober. Zaroda je v splošnem mnogo, ponekod več kot lani. Se zna, da to še ne napoveduje dobre letine, ker je do nje še dolga pot, a je vendarle njena osnova. Vsekakor bo treba trto čimbolje negovati, predvsem pa skrbeti za njeno zdravje. Krompir je naš glavni njivski pridelavek. Je že toliko pogabljen, da ga lahko škropimo proti peronospori. Krompirišče je že močno okuženo z zalego kolo-radca. Borbo proti njemu že poznamo. Nihče naj ne je za-nemarmaj, ker je tako je borba ukinitivita.

UKINITVE NEKATERIH VLAKOV?

Slišimo, da namerava železniško ravnateljstvo s 30. majem ukiniti za našo postajo kar tri vlake: številke 40 proti Ljubljani ob 858, vlak št. 47 Ljubljana-Trst ob 19.20 in lokalni (507) Općine-Trst ob 11. uri. Ta vest je za potnike, ki se poslužujejo te postaje, vse prej kot razveseljiva. Pravijo, da je vmes eko-

nomsko vprašanje. Če to drži, potem bi uprava državnih železnik morala temeljito preučiiti razne reče na mnogih progah. A ta promet se ne ravna in se niti ne more vedno ravnavi po rentabilnosti. Z ukinitvijo ome-njenih vlakov bi bili občani pri-zadeti, saj je znano, da ljudje vedno več potujejo, in to tudi preko državne meje. Za ta primer je prikladen vlak ob 8.58. Z njegovo ukinitvijo bi potniki morali na železniško postajo v Trst. A tudi za pot v Trst bi se ta ukinitve poznala, ker ni urnik avtobusa vedno v skladu z vlak-i BiVi-Trst (kot tudi ne z vlak-i proti Trzinu).

Svoječasno (po vojni) je na progi Trst-Općine vozila «litto-rina», ki je bolj ekonomična. Ali bi to sedaj ne bilo mogoče? O-pozarjamo na to našo občino in prosimo, da se o tem zanima pri železniškem ravnateljstvu.

Ponosno gledata na prehojeno pot skupnega življenja, ponosna sta na skupno delo, na nov rod in na skupne uspehe pri gradnji naše boljše in lepše bodočnosti. Ob tej priložnosti jima čestitamo in želimo še veliko mirnih in zdravih let!

Sorodniki

Dne 21. januarja 1965 sta v Radovljici praznovala zlato poroko Marija Bufoin in Fare pri Gorici in Jože Bufoin iz Stan-dreže ob Soči.

Ob obojestranskem razumeva-nju in podpori sta vzgojila sina in hčerki v poštene in zavedne državljane.

VELOX

Soc. a. r. l.

Gradenska

ZDRAVILNI VRELEC

TRST - ULICA RISSMONDO 9 - TELEFON 30-100

IMPORT - EXPORT - ZASTOPSTVA

Ekskluzivna glavna zaloga:

RADENSKA mineralna voda

USTEKLJENIČENA ISTRSKA in BRIŠKA VINA

KRAŠKI PRŠUT

Pivo:

PONTICAM in REININGHAUS

Iz Boršta

Še nekaj o majskem izletu leta 1927

K zanimivemu dopisu iz Boršta, ki je bil priobčen v Primorskem dnevniku dne 1. maja, ki opisuje mladinski izlet prosvetnega društva «Slovenec», bi radi dodali še nekoliko podrobnosti, za katere smo zvedeli od udeležence tega izleta.

Več kot 35 mladink in mladincev nas je bilo in kar peš smo šli v precej oddaljeni kraj, ki je bil cilj našega izleta. Toda v naši mladostni navdušenosti smo s šalami in pesmimi lahkotno premagali 5 ali 6 ure hoda.

Organizatorja in voditelja sta bila že omenjena Stanko Petaros p.d. Cotov in pevovodja Karel Hreščak. Ko smo prišli na visoki hrib nad Arvižami, smo po zajtrku obse-deli na trati. Stanko in Karlo sta stopila pred nas in nam z navdušenimi besedami govorila o ljubezni in zvestobi do našega naroda in materinega jezika. Medtem je Karlo izpod jopice izlekel v papir za-vito slovensko trobojnico, jo zve-zal na žep pripravljen drog ter jo razvil. Kar omenili smo od rado-sti in veselja — poklekli smo na tla in v največjem ganotju prisegli zvestobo naši sveti stvari. Nato smo zapeli «Hej Slovani...» in «Le-pa naša domovina». In trdno sem prepričan, da ni nikdo od nas za-tajil ali prelozil dano prisego.

Karel Hreščak je v letih 1923-25 obiskoval tečaj za pevovodje, ki jih je prirejela Glasbena Matica v Trstu. Kmaju nato je prevel vodstvo pevskega zbora pri p.d. «Slovenec» in pa organje v cerkvi. S tem se je dalo mnogo skrivati tu-di vaje za narodno petje. Žal je po-zitivnovali Karel kaj kmalu zbo-til za srčno hibo, ki ga je se v mladih letih spravila v prerani grob. Na priloženi sliki je Karel v sredini skupine, katere žal, pre-dstavlja le del udeležence opisane-ga izleta.

M. MARC

Pritožbe in pripombe iz nabrežinske občine

Občinarji menijo, da bi u mestno tako rano priznajo javnih žarnic. Če pa u svetilo, ob sončni luči, se pravi ne potrebno. Pri tolikih stotinah žarnic se nabere lepa vsota ne potrebnih izdatkov. Čemu to? Izletnikov je ob nedeljah dovolj po vseh poteh. «Bog jim žegna» dober zrak in lepem marju, samo da nam ne napravijo škodo!» pravijo občinarji. A jim jo napravijo; s škodo jih tuči «razgorejejo». Koga bi ne, če pa si nekateri drznejo po čudni logiki meščanske miselnosti izbežati najprimernejše ali po naše najboljše površine ograj, kjer se poljubno zabavajo in se povrh naproti lastnikom ki jih pri tem zasajo in na škodo opozarjajo, vedejo oblastno in drzno. Ali bi občine ne mogla v tem kakorkoli posredovati? Menimo, da bi učinkovite številke vozil, ki bi jih prizadejati gospodari, oziroma za to pooblašeni čuvarji, javili občini in bi jih ta predložila pristojni oblasti.

April in prva polovica maja sta bila precej primerna za travo in kaše, da bo prvi pridelavek — seno — dober. Zaroda je v splošnem mnogo, ponekod več kot lani. Se zna, da to še ne napoveduje dobre letine, ker je do nje še dolga pot, a je vendarle njena osnova. Vsekakor bo treba trto čimbolje negovati, predvsem pa skrbeti za njeno zdravje. Krompir je naš glavni njivski pridelavek. Je že toliko pogabljen, da ga lahko škropimo proti peronospori. Krompirišče je že močno okuženo z zalego kolo-radca. Borbo proti njemu že poznamo. Nihče naj ne je za-nemarmaj, ker je tako je borba ukinitivita.

UKINITVE NEKATERIH VLAKOV?

Slišimo, da namerava železniško ravnateljstvo s 30. majem ukiniti za našo postajo kar tri vlake: številke 40 proti Ljubljani ob 858, vlak št. 47 Ljubljana-Trst ob 19.20 in lokalni (507) Općine-Trst ob 11. uri. Ta vest je za potnike, ki se poslužujejo te postaje, vse prej kot razveseljiva. Pravijo, da je vmes eko-

nomsko vprašanje. Če to drži, potem bi uprava državnih železnik morala temeljito preučiiti razne reče na mnogih progah. A ta promet se ne ravna in se niti ne more vedno ravnavi po rentabilnosti. Z ukinitvijo ome-njenih vlakov bi bili občani pri-zadeti, saj je znano, da ljudje vedno več potujejo, in to tudi preko državne meje. Za ta primer je prikladen vlak ob 8.58. Z njegovo ukinitvijo bi potniki morali na železniško postajo v Trst. A tudi za pot v Trst bi se ta ukinitve poznala, ker ni urnik avtobusa vedno v skladu z vlak-i BiVi-Trst (kot tudi ne z vlak-i proti Trzinu).

Svoječasno (po vojni) je na progi Trst-Općine vozila «litto-rina», ki je bolj ekonomična. Ali bi to sedaj ne bilo mogoče? O-pozarjamo na to našo občino in prosimo, da se o tem zanima pri železniškem ravnateljstvu.

Ponosno gledata na prehojeno pot skupnega življenja, ponosna sta na skupno delo, na nov rod in na skupne uspehe pri gradnji naše boljše in lepše bodočnosti. Ob tej priložnosti jima čestitamo in želimo še veliko mirnih in zdravih let!

Sorodniki

Dne 21. januarja 1965 sta v Radovljici praznovala zlato poroko Marija Bufoin in Fare pri Gorici in Jože Bufoin iz Stan-dreže ob Soči.

Ob obojestranskem razumeva-nju in podpori sta vzgojila sina in hčerki v poštene in zavedne državljane.

Ponosno gledata na prehojeno pot skupnega življenja, ponosna sta na skupno delo, na nov rod in na skupne uspehe pri gradnji naše boljše in lepše bodočnosti. Ob tej priložnosti jima čestitamo in želimo še veliko mirnih in zdravih let!

Sorodniki

Dne 21. januarja 1965 sta v Radovljici praznovala zlato poroko Marija Bufoin in Fare pri Gorici in Jože Bufoin iz Stan-dreže ob Soči.

Ob obojestranskem razumeva-nju in podpori sta vzgojila sina in hčerki v poštene in zavedne državljane.

VELOX

Soc. a. r. l.

Gradenska

ZDRAVILNI VRELEC

TRST - ULICA RISSMONDO 9 - TELEFON 30-100

IMPORT - EXPORT - ZASTOPSTVA

Ekskluzivna glavna zaloga:

RADENSKA mineralna voda

USTEKLJENIČENA ISTRSKA in BRIŠKA VINA

KRAŠKI PRŠUT

Pivo:

PONTICAM in REININGHAUS

IZPRED PRIZIVNEGA POROTNEGA SODIŠČA

Zaradi številnih ropov in tatvin 6 mladeničev obsojenih na 14 let

Prizivno sodišče je skoraj vsem obsojenim zvišalo kazni.
Plačati bodo morali tudi skoraj 700.000 lir glob

Pred prizivnim porotnim sodiščem (predsednik Franz, poročevalci Cariglia, generalni prokurator Marsi, zapisnikar Vascon, obramba Morgera, Vinciguerra in Fischer Tamaro) se je morala ponovno zagovarjati skupina mladeničev, ki so bili obtoženi, da so zagrešili več ropov in tatvin ter druge prekrške.

Na zatočni klopi sta se našla znotraj kletke Luigi Ranalli in Aldo Godina. Na klopi pred kletko pa so sedeli Lucio Furlan, Giuseppe Fazio, Silvio Candela in Francesco Muciacia. Obravnava nista prisostvovala Franco Giorgini in Simone Milotich.

Vsi ti mladeniči in še nekateri njihovi tovariši so se morali že zagovarjati pred prvostopnim porotnim sodiščem v juliju leta 1963. Nekateri izmed njih so bili obtoženi vrste ropov in skupno z drugimi obtoženci raznih tatvin. Nekaj mladeničev so obtožili tudi, da so zagrešili razna nenravna dejanja.

Kino na tleh

predvaja danes, 23. t.m. ob 15. uri Titanus film:

**LE 4 GIORNATE
DI NAPOLI**
(4 NEAPELSKI DNEVI)

V ponedeljek, 24. t.m. ob 18. uri ponovitev filma:

**LE 4 GIORNATE
DI NAPOLI**
(4 NEAPELSKI DNEVI)

TOMASO PRIORGIO
SPEDICIJA

TRST - TRIESTE

Ul. C. Ghenga 1/III - Tel. 68975-67

INTERCOM
IMPORT-EXPORT
KOMPENZACIJE

TRST

Ul. Torbiana št. 21 Tel. 31-961 31-962

Pomladanske in letne novosti:

žensko in moško blago, srajce,
bluze, perilo in vsa galanterija
po konkurenčnih cenah

pri **A. PERTOT**

TRST, Ul. Glinaslova št. 22 - Tel. 95998

adriaimpex

D. D.

UVOZ IZVOZ
ZASTOPSTVA
TRST - UL. GEPPA 9-III - TEL. 38-770, 29-135

di S. BOLE

TRIESTE - VIA CICERONE 8/II.
Tel. 68-812 - Telegr.: Trad-Trieste
C. C. Trieste 60217 M/851624

C. G. R.
COMMERCIO GENERALE
E RAPPRESENTANZE
S.O.C. A.R.L.

UL. DELLA GEPPA, 9 - TRST - TEL. 37-940, 28-352
UVOZ IZVOZ

La Fototecnica

TEHNIČNE INDUSTRIJSKE DOBAVE
Groslistično podjetje za dobavljanje vsega fotografskega in kinematografskega materiala
aparati za mikrofilm, znanstveni aparati, elektronski aparati
Popolne opreme materiala za fotomehaniko, za industrijo in za znanstvene zavode
Na zahtevo se pošljejo seznami
VPRASAJTE NAS ZA NASVET

EMPORIO AUTO - MOTO

Vam nudi DELE in NADOMESTNE DELE za vsa motorna vozila: svečke, trikotnike, svetilke, preproge, prevleke, kroglične ležaje, AMORTIZERJE ZNAMKE RIV itd.

LORENZI

TRST Via S. Lazzaro, 17

IZREDNA RAZPRODAJA MOTORNIH BATOV - PISTONI
VESPE IN LAMBRETE VSEH VRST.

REZERVIRAN PARKIRNI PROSTOR ZA STRANKE

ELETTROMARKET

FRALNI STROJI - HLADILNIKI -
STEDILNIKI NA PLIN IN ELEKTRIKO
svetovno znanih znamk

REX, CANDY, CASTOR, HOOVER
ELEKTRO GOSPODINJSKI PREDMETI -
KRETLIZORNI - LESTENICI -
TRIESTALORNI IN PORCELANASTA POSODA -
TRIESTE - TRST, Strada Vecchia dell'Istria 2
Tel. 812238 (Na trgu pri Sv. Ani)

Dežni plašči nylon

ZA ŽENSKO IN MOŠKO. PLAŠČI IMAJO
VDELANO VOLNO PO DLAKO, KI SE
V POLETNI DOBI LAHKO ODSTRANI -
Po zelo nizkih cenah
od Lit. 3.500,- in 4.500,-

IZKORISTITE PRILIKO!

MANUFAKTURNA TRGOVINA

RADO SPAN

NABREZINA (center)

Goriško-beneški dnevnik

ŠKANDAL Z BANANAMI SE NI ODPRAVLJEN

Včeraj so prodajali banane na drobno po 900 lir kilogram

Namesto 5 stotov so jih prodali samo en stot

Goriške gospodinjice, ki so včeraj prišle na trg kupovat zelenjavo, so se začudile, ko so vidle cene banan, ki so včeraj poskočile na 900 lir v nadrobni prodaji. Ze ves ta teden je cena tega eksotičnega sadeža težila k višini. Sprva so jih prodajali po 400 lir, pozneje pa vsak dan po 100 lir dražje in so včeraj dosegle naravnost astronomsko višino 900 lir, kar je toliko na vsoto, da jo lahko potroši le malo.

Temu primerna je bila včeraj tudi trgovina z bananami. Medtem ko so jih prejšnje dneve kupili trgovci z zelenjavo na pokritem trgu po kakšnih 5 stotov, so jih včeraj kupili le po kakšnih 1 stotu.

Nikeška dvoma ne more biti, da je sedanja cena plod velikih spekulacij trgovcev z bananami, ki trgujejo na debelo. To blago so do hudega škandala z bananami prodajali kot državni monopol, se pravi kot sol in živilce. Po tem škandalu pa so trgovino z bananami sprostili. Nespremenjena pa je ostala količina uvoženega blaga, ki jo so potem vsak dan sprodi kajali na trg. Nekateri trgovci na debelo, ki imajo v rokah trgovino z bananami, pa so obdržali v hladilnikih večje količine tega blaga, ki ga sedaj dajejo na trg po izredno visokih cenah. Včeraj so jih na primer prodajali po 700 lir. Ker n. svobodnega uvoza, imajo ti trgovci praktični monopol nad tem blagom in diktirajo tudi ceno. Zdravi tega je v enem tednu poskočila za okoli 500 lir. Vrhu tega je to blago slabše vrste. Vsakdo, ki je potoval v zahodno Evropo, pa tudi v samo Avstrijo, lahko ugotovi, da so tam banane bile cenejše tudi takrat, ko so jih prodajali kot državni monopol, vrhu tega pa so neprimerno boljše kvalitete.

Nedvomno bodo morale oblasti posesti v to zadevo, da preprečijo

hude spekulacije, zaradi katerih trpijo predvsem bolniki pa tudi otroci, ki so največji potrošniki tega blaga.

Urnik trgovin za prihodnji teden

Pokrajnjska zveza trgovcev sporoča, da je prihodnji teden zapora trgovin zaradi tedenskega počitka le prostovoljna, ker imamo med tednom praznik.

Obenem sporoča, da bodo gostinski obrati lahko jutri, v ponedeljek, odprti.

NA OBSEŽNEM NOGOMETNEM IGRIŠČU

Drugo obmejno srečanje v nedeljo, 30 t.m. v Sovodnjah

Na sporedu je koncert pevskih zborov obmejnih področij

V nedeljo 30. maja bo v Sovodnjah pri Goriči drugo obmejno srečanje, ki ga prireja Slovenska prosvetna zveza ob sodelovanju prosvetnih društev in pevskih zborov ter godb na pihala z italijanskega kakor tudi z jugoslovanskega obmejnega področja. Prvo srečanje je bilo pred enim letom v Mirnu.

Prireditev se bo začela ob 17. uri na nogometnem igrišču v Sovodnjah. Najprej bodo pozdravili nagovori predstavnikov krajevnih prosvetnih društev ter prosvetnih organizacij, sledi pa bo izredno pester koncert pevskih zborov. Na stopilih bodo zbori iz Steverjana.

IZPRED OKROŽNEGA SODIŠČA

Obravnava zaradi nesreče Jelke Lakovič iz Doberdoba

Obsojen avtomobilist Tomasini, ki je zakrivil njeno smrt

Pred goriškimi okrožnim sodiščem se je zaključila sodna obravnava zaradi smrtne nesreče, ki se je lanskega junija pripetila v Selcah: v njej je izgubila življenje 40-letna Jelka Lakovič, rojena Udovič. Lakovičeva, ki se je rodila v Doberdobi ter se poročila na Reko, je prišla k svoji ceni, njen brat 23-letni Mario jo je 6. junija peljal z vespo v Lasko k sorodnikom. V Selcah pa je ravno takrat pripeljal na cesto svoj »topolino« 29-letni Vladimir Tomasini, ki je bil brez vojaške knjižice, ker so mu jo odvzeli.

Pri trčenju je Jelko vrglo kakšnih 8 metrov daleč, kjer je obležala s hudimi poškodbami. Umrla je v tržiški bolnišnici, medtem ko je njen brat odnesel zdravo kožo.

Včeraj so postavili na zatožni klopi Marina Lakoviča, ki je vozil vespo, Vladimirja Tomasina, voznika »topolina« in 40-letnega Adelchija Fregoneso iz Ronka, Ul. Gorizia 36, ter 32-letnega Egidija Vescovia iz Ul. Trieste 20 v Doberdobi. Poslednja dva sta se morala zagovarjati zato, ker sta trčila, da v trenutku nesreče »topolina« ni vozil Tomasini.

Sodišče je po treh urah obravnave, ki ji je predsedoval dr. Cenis, obsodilo Tomasina na šest mesecev zapora, tri mesece aretacije, 15.000 lir globe in odvzem vojaške knjižice za dobo enega leta. Fregoneso in Vescovia pa vsakega na 20 dni zapora z olajšavami; Lakoviča, ki je bil obdolžen, da je vozil prehitro, so opustili. Lakoviča je branil odv. Blessi, ostale pa odv. Pollicci iz Trsta.

V Ronkah je umrl Štefan Urdih

Znanci in prijatelji so v četrtek popoldne spremenili k zadnjemu počitku na pokopališču v Ronkah 74-letnega Štefana Urdiha iz Sela. Porodu je bil iz Hudega loga pri Opatjem selu, po drugi svetovni vojni pa se je preselil v Ronke, kjer je bil zaposlen v ladjedelništvu. Zavrata bolezen ga je v zadnjih mesecih priklenila na posteljo, ki je ni več zapustil. Bil je zaveden Krašev, ki je stalno prebiral Primorski dnevnik.

Znanci in prijatelji izrekajo družini iskreno sožalje, kateremu se pridružuje tudi naše uredništvo.

Na področju goriških občin se je včeraj anešel tudi nad propagandnimi deskami, ki jih je občinska uprava postavila po ulicah in trgih za predvolilno propagando. Tako jih je v Pevni in na Travi

Prejšnjo noč in včeraj dopoldne je močan in mrzel veter zajel tudi Goriško ter povzročil precejšnjo škodo. Zlasti je škoda velika na sadnem drevju v Brdih. Tako ranjajo, da se bo pridelale marelice zmanjšal do 70 odstotkov in tudi drugega sadja bo skoro polovico manj. Samo na področju St. Mavra so po prvih cenah ugotovili za več milijonov lir škode. Podobno pustošenje je veter povzročil tudi na Oslavju, v Steverjanu in drugod ter je ponekod izgledalo, kot če bi padala toča.

Na področju goriških občin se je včeraj anešel tudi nad propagandnimi deskami, ki jih je občinska uprava postavila po ulicah in trgih za predvolilno propagando. Tako jih je v Pevni in na Travi

ROJSTVA: SMRTI IN POROKE
Od 16. do 22. maja se je v goriški občini rodilo 28 otrok, umrlo je 10 oseb, porok je bilo 6 in oklioev 10.

ROJSTVA: Laura Demarchi, Davide Lenardi, Dario Tofful, Massimo Perrone, Sabrina Colarich, Stefano Bevilacqua, Graziano Past, Marina Ierman, Barbara Angelini, Lorenzo Macuz, Graziella Paoletti, Luciano Petrosino, Dario Rigo, Andrea Nocent, Walter Titz, Paolo Cantarutti, Marco Tomasi, Enrico Erzetti, Raffaella Sgubin, Paolo Cehet, Chiara Gabriellig, Stefano Macuz, Teresa Stoppani, Elena Valentini, Fabrizio Lupo, Demetrio Bazzoni.

SMRTI: policist 49-letni Antonino Capri, gospodinja 59-letna Antonia Rossi, por. Innecco, gospodinja 65-letna Giulia Rebeni, por. Gosler, 78-letni Augusto Holli, upokojenec 80-letni Giuseppe Diamanti, upokojenec 86-letni Giuseppe Della Pina in gospodinja 77-letna Italia Ugo, vd. Marek, natak 45-letni Italico Tre, upokojenec 75-letni Giovanni Cartic, delavec 49-letni Lodovico Olivo.

Prejšnjo noč in včeraj dopoldne je močan in mrzel veter zajel tudi Goriško ter povzročil precejšnjo škodo. Zlasti je škoda velika na sadnem drevju v Brdih. Tako ranjajo, da se bo pridelale marelice zmanjšal do 70 odstotkov in tudi drugega sadja bo skoro polovico manj. Samo na področju St. Mavra so po prvih cenah ugotovili za več milijonov lir škode. Podobno pustošenje je veter povzročil tudi na Oslavju, v Steverjanu in drugod ter je ponekod izgledalo, kot če bi padala toča.

Na praznik vseh svetil, v četrtek 27. maja, bodo v dopoldanskih urah ostale odprte mesnice do 11. ure, trgovine s sadjem in zelenjavo do 12. ure, pekarnice in mlekarnice do 12.30 in cvetličarne do 13. ure. Vse ostale trgovine bodo ostale ves dan zaprte.

V sredo zvečer, na predpraznik, bodo lahko trgovine podaljšale svoj urnik do 20. ure, mesnice pa bodo odprte tudi popoldne od 17. do 20. ure.

Ob priliki letošnjih praznov 20-letnice zmage nad nacifazizmom, pripravila zamejska mladina na pobudo SZ »Bora« spominski tek, na katerem bodo obiskali vse kraje vzdolž meje, od Kanalske doline do Miljskih hribov pri Trstu.

Na Goriško bo prišla štafeta iz Beneške Slovenije v sredo 26. t.m. ob 20. uri do križišča pri Madonni. Od tu bo krenila skozi Podgorje v Steverjan, kjer bo sprejem ob 21. uri na trgu pred spomenikom. Pevski zbor »Brški grič« bo zapel nekaj pesmi in obenem bodo položili venes pred spomenik.

Naslednji dan 27. maja ob 14. uri odhod štafete iz Steverjana, po stopank pred spomenikom v Pevni s polovitištvu venca (ob 14.35), nato v Stančeh, kjer se bo ustavila na Ploščah. Skozi Dol (v Devetah

Ob priliki letošnjih praznov 20-letnice zmage nad nacifazizmom, pripravila zamejska mladina na pobudo SZ »Bora« spominski tek, na katerem bodo obiskali vse kraje vzdolž meje, od Kanalske doline do Miljskih hribov pri Trstu.

Na Goriško bo prišla štafeta iz Beneške Slovenije v sredo 26. t.m. ob 20. uri do križišča pri Madonni. Od tu bo krenila skozi Podgorje v Steverjan, kjer bo sprejem ob 21. uri na trgu pred spomenikom. Pevski zbor »Brški grič« bo zapel nekaj pesmi in obenem bodo položili venes pred spomenik.

Naslednji dan 27. maja ob 14. uri odhod štafete iz Steverjana, po stopank pred spomenikom v Pevni s polovitištvu venca (ob 14.35), nato v Stančeh, kjer se bo ustavila na Ploščah. Skozi Dol (v Devetah

Ob priliki letošnjih praznov 20-letnice zmage nad nacifazizmom, pripravila zamejska mladina na pobudo SZ »Bora« spominski tek, na katerem bodo obiskali vse kraje vzdolž meje, od Kanalske doline do Miljskih hribov pri Trstu.

Na Goriško bo prišla štafeta iz Beneške Slovenije v sredo 26. t.m. ob 20. uri do križišča pri Madonni. Od tu bo krenila skozi Podgorje v Steverjan, kjer bo sprejem ob 21. uri na trgu pred spomenikom. Pevski zbor »Brški grič« bo zapel nekaj pesmi in obenem bodo položili venes pred spomenik.

Naslednji dan 27. maja ob 14. uri odhod štafete iz Steverjana, po stopank pred spomenikom v Pevni s polovitištvu venca (ob 14.35), nato v Stančeh, kjer se bo ustavila na Ploščah. Skozi Dol (v Devetah

Ob priliki letošnjih praznov 20-letnice zmage nad nacifazizmom, pripravila zamejska mladina na pobudo SZ »Bora« spominski tek, na katerem bodo obiskali vse kraje vzdolž meje, od Kanalske doline do Miljskih hribov pri Trstu.

Na Goriško bo prišla štafeta iz Beneške Slovenije v sredo 26. t.m. ob 20. uri do križišča pri Madonni. Od tu bo krenila skozi Podgorje v Steverjan, kjer bo sprejem ob 21. uri na trgu pred spomenikom. Pevski zbor »Brški grič« bo zapel nekaj pesmi in obenem bodo položili venes pred spomenik.

Naslednji dan 27. maja ob 14. uri odhod štafete iz Steverjana, po stopank pred spomenikom v Pevni s polovitištvu venca (ob 14.35), nato v Stančeh, kjer se bo ustavila na Ploščah. Skozi Dol (v Devetah

Ob priliki letošnjih praznov 20-letnice zmage nad nacifazizmom, pripravila zamejska mladina na pobudo SZ »Bora« spominski tek, na katerem bodo obiskali vse kraje vzdolž meje, od Kanalske doline do Miljskih hribov pri Trstu.

Na Goriško bo prišla štafeta iz Beneške Slovenije v sredo 26. t.m. ob 20. uri do križišča pri Madonni. Od tu bo krenila skozi Podgorje v Steverjan, kjer bo sprejem ob 21. uri na trgu pred spomenikom. Pevski zbor »Brški grič« bo zapel nekaj pesmi in obenem bodo položili venes pred spomenik.

Naslednji dan 27. maja ob 14. uri odhod štafete iz Steverjana, po stopank pred spomenikom v Pevni s polovitištvu venca (ob 14.35), nato v Stančeh, kjer se bo ustavila na Ploščah. Skozi Dol (v Devetah

Ob priliki letošnjih praznov 20-letnice zmage nad nacifazizmom, pripravila zamejska mladina na pobudo SZ »Bora« spominski tek, na katerem bodo obiskali vse kraje vzdolž meje, od Kanalske doline do Miljskih hribov pri Trstu.

Na Goriško bo prišla štafeta iz Beneške Slovenije v sredo 26. t.m. ob 20. uri do križišča pri Madonni. Od tu bo krenila skozi Podgorje v Steverjan, kjer bo sprejem ob 21. uri na trgu pred spomenikom. Pevski zbor »Brški grič« bo zapel nekaj pesmi in obenem bodo položili venes pred spomenik.

Naslednji dan 27. maja ob 14. uri odhod štafete iz Steverjana, po stopank pred spomenikom v Pevni s polovitištvu venca (ob 14.35), nato v Stančeh, kjer se bo ustavila na Ploščah. Skozi Dol (v Devetah

Ob priliki letošnjih praznov 20-letnice zmage nad nacifazizmom, pripravila zamejska mladina na pobudo SZ »Bora« spominski tek, na katerem bodo obiskali vse kraje vzdolž meje, od Kanalske doline do Miljskih hribov pri Trstu.

Na Goriško bo prišla štafeta iz Beneške Slovenije v sredo 26. t.m. ob 20. uri do križišča pri Madonni. Od tu bo krenila skozi Podgorje v Steverjan, kjer bo sprejem ob 21. uri na trgu pred spomenikom. Pevski zbor »Brški grič« bo zapel nekaj pesmi in obenem bodo položili venes pred spomenik.

Naslednji dan 27. maja ob 14. uri odhod štafete iz Steverjana, po stopank pred spomenikom v Pevni s polovitištvu venca (ob 14.35), nato v Stančeh, kjer se bo ustavila na Ploščah. Skozi Dol (v Devetah

Ob priliki letošnjih praznov 20-letnice zmage nad nacifazizmom, pripravila zamejska mladina na pobudo SZ »Bora« spominski tek, na katerem bodo obiskali vse kraje vzdolž meje, od Kanalske doline do Miljskih hribov pri Trstu.

Na Goriško bo prišla štafeta iz Beneške Slovenije v sredo 26. t.m. ob 20. uri do križišča pri Madonni. Od tu bo krenila skozi Podgorje v Steverjan, kjer bo sprejem ob 21. uri na trgu pred spomenikom. Pevski zbor »Brški grič« bo zapel nekaj pesmi in obenem bodo položili venes pred spomenik.

Naslednji dan 27. maja ob 14. uri odhod štafete iz Steverjana, po stopank pred spomenikom v Pevni s polovitištvu venca (ob 14.35), nato v Stančeh, kjer se bo ustavila na Ploščah. Skozi Dol (v Devetah

Ob priliki letošnjih praznov 20-letnice zmage nad nacifazizmom, pripravila zamejska mladina na pobudo SZ »Bora« spominski tek, na katerem bodo obiskali vse kraje vzdolž meje, od Kanalske doline do Miljskih hribov pri Trstu.

Na Goriško bo prišla štafeta iz Beneške Slovenije v sredo 26. t.m. ob 20. uri do križišča pri Madonni. Od tu bo krenila skozi Podgorje v Steverjan, kjer bo sprejem ob 21. uri na trgu pred spomenikom. Pevski zbor »Brški grič« bo zapel nekaj pesmi in obenem bodo položili venes pred spomenik.

Naslednji dan 27. maja ob 14. uri odhod štafete iz Steverjana, po stopank pred spomenikom v Pevni s polovitištvu venca (ob 14.35), nato v Stančeh, kjer se bo ustavila na Ploščah. Skozi Dol (v Devetah

Ob priliki letošnjih praznov 20-letnice zmage nad nacifazizmom, pripravila zamejska mladina na pobudo SZ »Bora« spominski tek, na katerem bodo obiskali vse kraje vzdolž meje, od Kanalske doline do Miljskih hribov pri Trstu.

Na Goriško bo prišla štafeta iz Beneške Slovenije v sredo 26. t.m. ob 20. uri do križišča pri Madonni. Od tu bo krenila skozi Podgorje v Steverjan, kjer bo sprejem ob 21. uri na trgu pred spomenikom. Pevski zbor »Brški grič« bo zapel nekaj pesmi in obenem bodo položili venes pred spomenik.

Naslednji dan 27. maja ob 14. uri odhod štafete iz Steverjana, po stopank pred spomenikom v Pevni s polovitištvu venca (ob 14.35), nato v Stančeh, kjer se bo ustavila na Ploščah. Skozi Dol (v Devetah

Ob priliki letošnjih praznov 20-letnice zmage nad nacifazizmom, pripravila zamejska mladina na pobudo SZ »Bora« spominski tek, na katerem bodo obiskali vse kraje vzdolž meje, od Kanalske doline do Miljskih hribov pri Trstu.

Na Goriško bo prišla štafeta iz Beneške Slovenije v sredo 26. t.m. ob 20. uri do križišča pri Madonni. Od tu bo krenila skozi Podgorje v Steverjan, kjer bo sprejem ob 21. uri na trgu pred spomenikom. Pevski zbor »Brški grič« bo zapel nekaj pesmi in obenem bodo položili venes pred spomenik.

Kod in kdaj bo na Goriškem spominski tek mladosti

Ob priliki letošnjih praznov 20-letnice zmage nad nacifazizmom, pripravila zamejska mladina na pobudo SZ »Bora« spominski tek, na katerem bodo obiskali vse kraje vzdolž meje, od Kanalske doline do Miljskih hribov pri Trstu.

Na Goriško bo prišla štafeta iz Beneške Slovenije v sredo 26. t.m. ob 20. uri do križišča pri Madonni. Od tu bo krenila skozi Podgorje v Steverjan, kjer bo sprejem ob 21. uri na trgu pred spomenikom. Pevski zbor »Brški grič« bo zapel nekaj pesmi in obenem bodo položili venes pred spomenik.

Naslednji dan 27. maja ob 14. uri odhod štafete iz Steverjana, po stopank pred spomenikom v Pevni s polovitištvu venca (ob 14.35), nato v Stančeh, kjer se bo ustavila na Ploščah. Skozi Dol (v Devetah

Ob priliki letošnjih praznov 20-letnice zmage nad nacifazizmom, pripravila zamejska mladina na pobudo SZ »Bora« spominski tek, na katerem bodo obiskali vse kraje vzdolž meje, od Kanalske doline do Miljskih hribov pri Trstu.

Na Goriško bo prišla štafeta iz Beneške Slovenije v sredo 26. t.m. ob 20. uri do križišča pri Madonni. Od tu bo krenila skozi Podgorje v Steverjan, kjer bo sprejem ob 21. uri na trgu pred spomenikom. Pevski zbor »Brški grič« bo zapel nekaj pesmi in obenem bodo položili venes pred spomenik.

Naslednji dan 27. maja ob 14. uri odhod štafete iz Steverjana, po stopank pred spomenikom v Pevni s polovitištvu venca (ob 14.35), nato v Stančeh, kjer se bo ustavila na Ploščah. Skozi Dol (v Devetah

Ob priliki letošnjih praznov 20-letnice zmage nad nacifazizmom, pripravila zamejska mladina na pobudo SZ »Bora« spominski tek, na katerem bodo obiskali vse kraje vzdolž meje, od Kanalske doline do Miljskih hribov pri Trstu.

Na Goriško bo prišla štafeta iz Beneške Slovenije v sredo 26. t.m. ob 20. uri do križišča pri Madonni. Od tu bo krenila skozi Podgorje v Steverjan, kjer bo sprejem ob 21. uri na trgu pred spomenikom. Pevski zbor »Brški grič« bo zapel nekaj pesmi in obenem bodo položili venes pred spomenik.

Naslednji dan 27. maja ob 14. uri odhod štafete iz Steverjana, po

"DARWIL"

najnovější izum moderne tehnike

SUPERAUTOMATIC s 57 rubini in
z 88 rubini

«Luis D'Or»
najtanjša ura na svetu

Generalno zastopstvo «LA CLESSIDRA»
Trst - Piazza S. Antonio Nuovo N. 4-I nadstropje
Import-Export

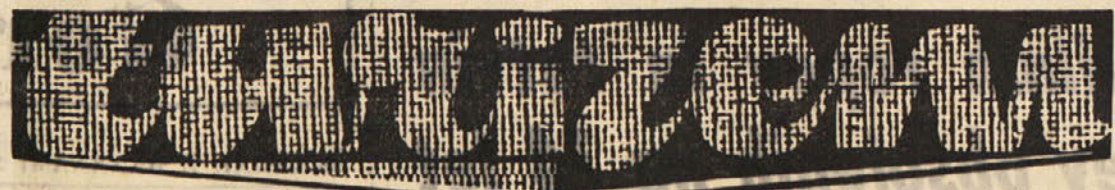
Prodaja na veliko in drobno

Velika izbira zlatnine po tovarniških cenah!

Izredni popusti - Garancije

ŠVICARSKA SUPERMARKA

«GORIŠKA S SVOJIMI LEHOTAMI VAS VABI»

«POSTOJSKO JAMO»

OBISKI VSAK DAN OB 8,30, 10,30, 13,30, 16. in 18. uri.
Izredni obiski po dogovoru z upravo.
Obiščite tudi SKOČJANSKE JAME PRI DIVACI
Obiski ob 10. in 15. uri vsak dan.

PARK HOTEL

BLED

TELEFONI 284 — 338

200 LEŽIŠČ • RESTAVRACIJA
KAVARNA • NOČNI BAR
HOTEL ODPRT CELO LETO

V sestavi PARK HOTELA je tudi SPORHOTEL NA PO-
KLJUKI IN IZLETNIŠKI DOM V RIBNEM.

VSI OBRATI POSLUJEJO CELOLETNO

RESTAVRACIJA S PRENOČIŠČI «SOČA» KANAL — TEL. 8

HOTEL LEV Ljubljana

Telegram LEVHOTEL
Telex JUGOSLAVIJA

KATEGORIJA «A»

Sodobno opremljene sobe -
Apartmani - Restavracija -
Restavracijske terase - Sla-
ščičarna - Dancing kavar-
na - Zabavni program -
Aperitiv bar - Razgledna
terasa - Terasa za sončenje
Banketne in konferenčne
dvorane - Čitalnica - Pri-
zorski salon - Menjalnica -
Informacijska služba - Ta-
ksi služba - Podzemeljske
garaže - Lasten parkirni
prostor - Pristajališče za
helikopterje - Boki za pse
- Hladilnica za divjačino

Hotel JELOVICA - Bled

«A» KAT.

NOVOGRAJENI HOTEL Z VSEM SODOBNIM KONFORTOM
MEDNARODNA KUHINJA IN DOMAČE SPECIALITETE

«Hotel Mantova» Vrhnik
in restavracija Močilnik

Vas lepo in poceni postrežeta

NOVA GORICA — Tel. 21044

opravi kvalitete, hitre in
varne prevoze potnikov in to-
vora doma in v inozemstvu.

TURISTIČNI URADI V: Novi
Gorici, Tolminu, Boveu, Aj-
dovščini, Postojni in Sežani
vam nudijo vse potrebne in-
formacije in vam hitro in so-
lidno organizirajo izlete po Ju-
goslaviji in inozemstvu ter nu-
dijo vse ostale turistične uslu-
ge.

Planinski orel v Trenti in gostišče v Soči in Logu pod Mangrtom

ALP HOTEL
HOTEL KANIN
HOTEL GOLOBAR

nudijo vse
hotelske uslu-
ge.
Priznana domača
in inozemska kuhinja.
Telef. 21 in 51

Priporočamo tudi obisk hotela

Restavracija «ŠEMPETER»

Sempeter pri Novi Gorici tel. 21458

Vedno dobro pripravljene domače jedi in druge specialitete,
pristna vina in druge pijače.
V moderno preurejeni restavraciji vam bo prijetno.
Vsako nedeljo ples!

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

vzdružje s svojimi tovorno-potniški-
mi ladnjami:

redno linijo okoli sveta - redno li-
nijo z Južno Ameriko - redno li-
nijo z zahodno Afriko ter nudi
prevoze po vsem svetu z moder-
nimi transportnimi ladjami od
8.000 do 18.000 ton nosilnosti.
Za vse informacije se obrnite na
upravo podjetja:
«SPLOŠNA PLOVBA», Piran, Zu-
pančičeva ul. 24 in na naše agente
po vsem svetu.
Telef.: 035-22, 035-23
Telegrami: Plovba Piran
Telefoni: 73-470 do 73-477

MODNI

Nova Gorica, Kidričeva ul. 17

D O M

Vam nudi VSE VRSTE MODERNEGA TEKSTILA,
USNJENO KONFEKCIJO IN GALANTERIJU,
OBUTEV itd. PO KONKURENČNIH CENAH.

Za inozemske kupce pri nakupu s tujo valuto 20%
POPUSTA NA CENI

Iste pogoje koristite tudi pri nakupu v tekstilnih trgovinah v
SOLKANU, NOVI GORICI in ŠEMPETRU pri NOVI GORICI.

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA

ZDRAVI BOLEZNI PREBAVIL ŽE PREKO 300 LET.
Vse informacije v zvezi zdraviljenja dobite v
zdravilišču gostinskem podjetju, Zdravilišču ali pri
Turističnem društvu Rogaska Slatina.

PARK HOTEL GORICA

NOVA GORICA - TELEFON 21442, 21462

s svojimi obrati restavracijo,
in KOLDOVSKA RESTAVRACIJA
telefon 21010
gostilna ZVEZDA telefon 21239
ter gostilna PRI HASTU

Hotel BELLEVUE

LJUBLJANA — TEL. 313133
priporoča cenjenim gostom do-
mačo in mednarodno kuhinjo.
Terasa — Vrt — S terase lep
razgled na Ljubljano.

HOTEL «ZVEZDA» KOBARID

s sobami z eno in dvema poste-
ljama, tekoča mrzla in topla
voda, centralna kurjava — sku-
paj 54 ležišč. Streže s prvo-
vrstnimi vini; specialitete, so-
ška postrežba in divjačina. V pet
km oddaljenem Livku so prvo-
vrstna smučališča, v Nadiži pa
lepe kopeli. Cenjenim gostom
se priporoča za obisk.

BLED vabi

Hoteli ob jezeru, obnovljeni
blejski grad z restavracijo,
festivali, dnevna glasba in
ples, pravilne izletni-
ške točke in druga razvedrila

ter čolnarjenje po jezeru

GOSTINSKO PODJETJE «SIDRO» Piran, tel. 73-313

priporoča ODLIČNE SPECIALI-
TETE IN IZBRANE PIJACE V
VSEH SVOJIH OBRATIH.

Nočni bar «TRI PAPIGE» v Piranu
z mednarodnim artističnim pro-
gramom. Odprt je vsak dan razen srede.

HOTEL GALEB

RESTAVRACIJA «RIBA»

KAVARNA «LOŽA»

RESTAVRACIJA «TAVERNA»

Priporočajo svoje gostinske uslu-
ge - Cene zmerne

tel. 21605

» 21182

» 21198

» 21322

K O P E R

MEBLO

trgovina s pohištvom
na drobno

NOVA GORICA — KIDRIČEVA ULICA 18

PROIZVAJAMO VSE VRSTE POHISTVA ZA IZVOZ V
NEMČIJO, FRANCIJO, ITALIJO IN DRUGE DRŽAVE.

NUDIMO: spalne sobe, dnevne sobe, omare za garderobo,
divane, naslanjače in znane žimnice na vzmeti
«JOGI» več tipov.

IZKORISTITE 20% POPUST PRI VSAKEM NAKUPU V
TUJI VALUTI • PREVOZNI IN CARINSKI STROŠKI
SO V BREME KUPCA PO PREDPISIH NJEGOVE DR-
ŽAVE • SPEDIČIJSKE OPERACIJE IZVRŠIMO SAMI
• KUPCEM IZ OBMEJNEGA PASU JAMČIMO DO-
STAVO NA DOM IN MONTAŽO.

Ob nakupu pri nas boste prihranili, ker so naše cene ZNATNO
NIŽJE KOT INOZEMSKE.

NOVA TRGOVSKA HIŠA VELEBLAGOVNICE

nama

v LJUBLJANI, na Titovi cesti (nasproti pošte)

šest prodajnih etaž
10.000 artiklov za dom — družino — gospodinjstvo — sport —
letovanje itd.

V II. nadstropju velika izbira
USNJENE KONFEKCIJE: plašči — kostumi — suknjiči — jo-
pice itd.

V pritličju
USNJENA GALANTERIJA: torbice — korčki — potovalke
— denarnice — rokavice — pasovi itd.

Obiščite tudi naši poslovilnici

TROMOSTOVJE — Wolfova ulica št. 6

ELITA — Čopova ulica št. 7

20% popusta pri nakupu s tujo valuto

DR. DUŠAN KERMAVNER

TRST IN ZAČETKI SLOVENSKE SOCIALNE DEMOKRACIJE

Odlomki iz knjige «Začetki slovenske so-
cialne demokracije v desetletju 1884-1894» 48.

«Socialnodemokratska delavska stranka v Avstriji je go-
spodarsko mednarodna; obsoja narodnostne predprave prav
tako kakor predprave lastnine, rojstva, izvora, in obsoja
tudi vsakršno zatiranje kake narodnosti (samo to je bilo
novi!) in izjavlja, da mora biti boj proti izkoriščanju medna-
roden, kakršno je izkoriščanje samo.» Poleg tega so predložili,
naj bi reorganizirali socialnodemokratsko stranko po narodih.
Temu predlogu predlagana nasprotna resolucija ni ugovarjala,
pa tudi v diskusiji ga niso zavračali. Resolucija proti prvemu
predlogu pa se je glasila: «Upoštevajte, da se niso naši praški
sodrugji pregrešili z ničimer proti mednarodnosti stranke, da
pa so se predlagatelji, zlasti uredništvo lista «Naša obrana»,
udeleževali narodnostnih preklarij in ravnali v nasprotju s
hainfeldskim programom, in upoštevajte še, da hainfeldski pro-
gram tako in tako jasno obsoja vsako zatiranje kake narod-
nosti, sklepa strankin kongres: «1. Ni nobenega povičja za
spremembo programa, ki izraža resnično mednarodno stališče;
2. Casniku «Naša obrana», ki se imenuje narodnega (narodno

socialnodemokratskega), je prav tako kakor vsakemu dru-
gemu podobnemu listu odrediti priznanje, da je strankino gla-
silo.» Hybeš je v utemeljevanju te resolucije šel navidezno dlje
od nje, ko je vprašal: «Kaj bi moglo (predlagane) besede
(o obsojanju) zatiranja kake narodnosti pomeniti drugega
kakor (težnjo po) predpravi za domnevno zatirano narod-
nost? Gotovo gre za predpravo, za prednost, ki naj bi jo
priznavali (določeni) narodnjakom, le da je to drugače po-
vedano.» Če hočemo razumeti to Hybešovo logiko, si moramo
začeti ogledati s praktične plati. Spriču okoliščini, da so Čehi
narodnostno zatirani, bi po logiki «narodnih» socialnih demok-
ratov Čehi delavci smeli in morali iti skupaj s češkim
meščanstvom pod vodstvom mladočelov v narodne manife-
stacije za posamezne narodne zahteve, za češke, šole češkim
manjšinam, za češke učilne napise, kjer so bili dvojezični, za
dvojezične, kjer so bili samo nemški, pa tudi v napade na
Nemce, kjer bi se med Čehi narodnostno razkazovali s svo-
jimi emblemi, in k izjavam za češko državno pravo, t.j. za
češko državnost na zgodovinskem ozemlju nekdanjega češkega
kraljestva. Toda ob takšnem ravnanju ni bilo mogoče varo-
vati niti videza neke mednarodnosti, ki ga je omogočalo le
iznikanje vsakdanjim oblikam tega češkega protinemškega
boja. Alternativa je bila: Ali naj drže češki in nemški itd.
proletarci skupaj v svoje skupno dobro, ali pa naj gredo za-
radi različne materinske in zaradi češke narodnostne ne-
enakopravnosti vsakebi in naj se češki delavci ravno po
češkem meščanstvu? Podobne alternative pa ni bilo za nemške
delavce, ki niso pripadali zatirani narodnosti in zato niso
imeli podobne prilike, da bi šli s svojim meščanstvom. Po
logiki mednarodnih socialnih demokratov je bilo nekako bi-
stveno, da «prav nič ne razločujejo po narodnosti», kakor se
je izrazil Hybeš, ali — z drugim besedami — je bilo treba
narodnostno čustvovanje zapostavljati najhujši mednarodnosti
solidarnosti delavcev. Narodništvo ni vodilo k socializmu ali

k mednarodnemu delavskemu gibanju, mednarodnostni socia-
lizem ni vodil k narodnjstvu, čeprav nikakor ni moral biti
in tudi dejansko ni bil anacionalen, kjer ga niso takšnega
napravile okoliščine, ki so prav tako učinkovale že pred na-
stopom socialističnega gibanja! Med narodnjstvom in socia-
lizmom ni bilo videti mostu in tudi «narodni socializem» ga
ni gradil! Drugače zgodovinske konstrukcije so brez sile
herne vrednosti, ker ne upoštevajo dejanskih pogojev v da-
nem času avstrijske «družbe» narodov. V mednarodnem sta-
lišču čeških socialnih demokratov, ki so obsojali svoje narod-
njaške odpadnike, ni bilo prav nič protičeškega. Burian je
dejal v debati na kongresu: «Češčina bo šele tedaj triumfirala,
ko bo zmaga mednarodna socialna demokracija; kajti šele
ta bo dovolila vsakomur docela prost in vsestranski razvoj,
ona nas bo vse osvobodila gospodarsko, politično in narod-
nostno, bo šele osrečila veliko človeško družino. Ali se nam
je treba brigati za to, če se kak Gregor, Rieger ali Zeithammer
(češki narodni voditelji) prepirajo s kakim Schmeykalom ali
Plenerjem (nemška meščanska voditelja na Češkem) o tem,
ali naj se papirni goldinarji potiskajo po češko ali po nemško,
medtem ko oboji skupaj odtegujejo ta goldinar razdeljenim
delavcem?» Z «narodnimi socialnimi demokratami» res medna-
rodna socialna demokracija ni mogla v nobenem pogledu
voziti skupaj in jih je zato umljivo kongres enodušno obsodil.
Zmagoslavje je zvenel pokongresni uvodnik v «Arbeiterzeitung»,
ki ga je napisal vsakekar dr. Adler: «Tudi velika ovira
množičnosti naše dežele nas ne more ustavljati. To je
dokazal prav ta kongres, kjer so bili prvi zastopani kot
členi enotne organizacije socialni demokrati vseh jezikov, ki
jih govorijo v Avstriji... Gotovo nam jezikovna različenost na-
laga vrsto nepriljubljenosti, ki pa jih radi prenesemo v prid, si-
ljajni dobri mednarodni solidarnosti. V avstrijskih razmerah
je daljnosežno federalistična organizacija življenjski pogoj naše
stranke; praktična dejavnost v mnogih pogledih zahteva jezi-

kovno ločitev. Strankin kongres pa naj bi dokazal in je tokrat
dokazal, da stojijo nemški in češki, poljski in rusinski, ita-
lijski in slovenski delavci na skupnih tleh socialnodemo-
kratskega programa, da imajo ne samo skupen cilj, marveč
tudi skupen boj, da se borijo z ramo ob rami kot ena vojska
proti skupnemu sovražniku.» Zavrnili je češke «narodne social-
ne demokrate», ki «so odkrili, da so češki delavci poklicani,
da store konec nemškemu pritisku, da se ne borijo samo kot
proletarci proti izkoriščanju kapitalizma, ampak tudi kot Čehi
proti Nemcem, skratka, da je njihova dolžnost, biti prirepek
mladočelov. Opozoril je na okoliščino, da so bitko z njimi
izbojevali na kongresu češki socialni demokrati sami in tako
dokazali, «kako resno in odkritostno pojmujejo mednarodni
značaj naše stranke, kar je tem pomembnejše, ker ravno na
Češkem preživlja narodni boj v meščanstvu spet enega svojih
zadnjih krčev; češki in nemški delavci na Češkem sovražijo
narodnostno zatiranje kakor vsako drugo tiranijo, toda odločno
odklanjajo, da bi se dali pod narodnostnimi pretežami zlorabi-
ti za cilje nemške ali češke buržoazije.»

*) Oba predloga so poznejši kongresi avstrijske socialne demo-
kracije sprejeli. Prvega je soglasno sprejel že četrti kongres leta
1894 v obliki naslednje resolucije, ki jo je predložil češki delegat
Krejc: «Glede na navedeni hainfeldski program», izjavlja strankin
zbor: «Socialnodemokratska stranka teži za enakopravnostjo v vseh
pogledih in obsoja vsako zatiranje kake narodnosti in prid-
neke druge.» (Verhandlungen des vierten österreichischen Partei-
tages abgehalten zu Wien vom 25. bis 31. März 1894 in Schwendner's
Kolozeum, str. 181.) Organizacija stranke po narodih je veljala
za Čeha in Poljake že od vsega začetka, naceloma pa je priznal
posebno nemško, češko in poljsko stranko, ter tem pripravi-
tudi še ustanovitve slovenske (jugoslovanske) in italijanske stranke
peti kongres v Pragi leta 1896, medtem ko je šesti leta 1897 na
Dunaju samo dokončal, federativno pregradbo avstrijske socialne
demokracije s prejemom ustreznega statuta (Prim. D. K. (ermav-
ner): «Narodnostna delitev avstrijske socialne demokracije v luči
zgodovinskih pogojev in boljše kritike», v «Naši sodobnosti»
1956, str. 737-741.)